№ 207 (2707) ■ Середа, 7 листопада 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

60 років тому, 7 листопада 1941-го, в Москві відбувся незвичний, не бачений доти людьми і кремлівськими стінами парад. Красною площею у суворому мовчанні пройшли радянські війська — із столичної бруківки вони відбували у промерзлі окопи. Воїни наближали інший парад. Переможний парад 45-го.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1775 р. Царський указ про дію на Лівобережній Україні «Установлення о губерниях», чим ліквідовувався полковий устрій в Україні. ■ 1911 р. Народився видатний конструктор ракетно-космічної техніки Михайло Янгель. Багато років очолював КБ «Південне» у Дніпропетровську. ■ 1917 р. Жовтнева революція. До влади в Росії прийшли більшовики. ■ 1936 р. Народився Микола Вінграновський, актор, кінорежисер, поет. Шевченківський лауреат. ■ 1940 р. У Вінніпезі створено Комітет українців Канади. ■ 1951 р. У Києві вступив у дію перший в Україні телевізійний центр.

У Варшаві йшлося про тероризм

Президент України Леонід Кучма відвідав з одноденним робочим візитом Польщу, де виступив на конференції з питань боротьби з міжнародним тероризмом. Він закликав дати цьому явищу чітке визначення і репрезентував запропонований Україною комплекс заходів з протидії тероризмові. Український лідер закликав також готуватися до другого, невоєнного етапу антитерористичної операції — надання допомоги населенню Афганістану. Загалом у роботі конференції, що відбувалася під патронатом Президента Польщі Александра Квасневського, взяли участь керівники 16 країн Центральної й Східної Європи та їхні представники. Учасники підписали спільну декларацію і план дій щодо боротьби з міжнародним тероризмом. У рамках конференції Президент України мав зустрічі з президентами Естонії та Румунії Арнольдом Рюйтелем та Іоном Ілієску. Л. Кучма також взяв участь у відкритті меморіальної дошки жертвам терактів 11 вересня в каплиці президентського палацу у Варшаві.

На нас чекають великі випробування

Незважаючи на політичне протистояння, Верховна Рада України прийме у грудні закон про Державний бюджет на 2002 рік. Таке переконання висловив на прес-конференції заступник Голови парламенту Степан Гавриш. А ось щодо прийняття Податкового кодексу С. Гавриш прогнозує певні проблеми. На його погляд, довкола цього важливого документа утворився «макрофінансовий бермудський трикутник»: ДПА, Мінфін і парламентський профільний комітет мають різні точки зору на нову податкову політику держави. Не досягнуто компромісу в базових питаннях — про ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, механізм управління податками. І хоча парламент виконав усі процедури, необхідні для прийняття нового Податкового кодексу, в комітеті розроблено порівняльні таблиці для розгляду в сесійній залі, доля цього законопроекту, на думку С. Гавриша, залежатиме від «політичної волі».

(Закінчення на 2-й стор.).

У демократію, як у перший клас

6

Героїв славить Героєв

Цими днями столиця святкує 58-му річницю визволення від німецько-фашистських загарбників. У Києві відкрито монумент льотчикам Великої Вітчизняної війни. У скульптурі легко впізнати героя легендарного фільму «У бій ідуть лише «старики», командира «співучої» ескадрильї капітана Титаренка у виконанні Леоніда Бикова. У церемонії відкриття пам'ятника взяли участь заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш, Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах, голова Київської міськдержадміністрації Олександр Омельченко. Але жодні офіційні промови не можна порівняти зі святковим і водночас сумним настроєм учасників тих подій. Ніхто, мабуть, не здогадається, що відчуває старший лейтенант запасу, ветеран Великої Вітчизняної війни Олександр Іванович Героєв, виконуючи пісні тих часів.

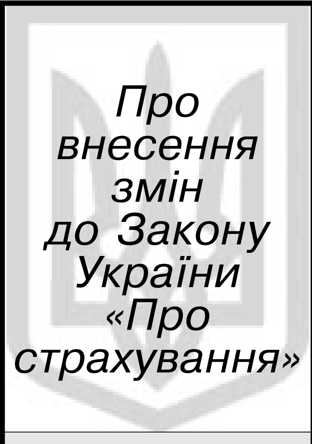

Фото Віктора **ПОБЄДИНСЬКОГО (УНІАН).**

Безробітний «вождь» вийшов у люди

8

Про внесення змін до Закону України «Про страхування»

10-13

Читаймо «Голос» разом!

Без гучних сенсацій та чорного піару

Валентина ГОШОВСЬКА, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці:

— Безумовно, читаю «Голос України» кожного дня. Найбільше мені подобається, що газета не женеться за модними сенсаціями, не займається кілерством та чорним журналістським піаром, особливо напередодні виборчої кампанії. І це надзвичайно важливо, оскільки наше суспільство вже зомбоване на такі речі.

На сторінках видання Верховної Ради можна прочитати офіційну інформацію, репортажі з парламенту, ознайомитися з думками народних депутатів з певних питань. Газета виважена, інформаційно насичена.

Думаю, «Голос» — газета, яка читається і яку чекають. Коли спілкуюся з виборцями в окрузі, часто чую від голів колгоспів, працівників районних рад, що вони найбільше чекають саме на «Голос України». Адже в цій газеті завжди можна ознайомитися із законами, постановами, указами та іншими нормативними документами Верховної Ради та Президента. Бо інші джерела для отримання такої інформації, особливо на периферії, недоступні або їх немає взагалі. Мабуть, вартість газети також прийнятна для більшості не лише міського, а й сільського населення.

Актуально

А що там, у конверті?

Прилад, здатний знаходити спори сибірки в запечатаних конвертах, створили науковці Одеської національної академії зв'язку. Тепер його потрібно запатентувати й запустити у виробництво. Справа ця, як правило, дуже марудна й довготривала, однак автори винаходу сподіваються, що процес вдасться прискорити. Створено прилад за кілька тижнів, відколи стали відомі випадки зараження цією хворобою в США. Розробка і впровадження у виробництво одеського апарата обійдеться приблизно у 100 тисяч гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Під прапором Мауглі і Багіри

15

P. S. Українська міліція закликає до порядку під час проведення масових заходів 7 листопада

Закон тільки-но підписано, а його вже порушують

Вибори-2002

Закон про вибори досить органічний і якісніший документ, який залишає значно менше запитань, аніж усі попередні. Саме так охарактеризував підписаний Президентом закон на прес-конференції голова правління Комітету виборців Євген Радченко. Він також наголосив, що, видавши Указ «Про забезпечення реалізації прав громадян, принципів демократичного суспільства, відкритості та прозорості в процесі підготовки й проведення виборів 2002 року», Леонід Кучма фактично взяв на себе відповідальність за чесність і прозорість проведення виборів.

Водночас Є. Радченко вважає, що пропозицію глави держави внести додаткові поправки до закону народні депутати, найімовірніше, проігнорують, а це насамперед дасть Президентові аргументи для дискредитації законодавчого органу, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

Відомо, що вибори до Верховної Ради та місцевих органів влади відбудуться одночасно. За словами голови правління комітету, потрібно узгодити процедурні моменти законів про парламентські та місцеві вибори, бо документи пропонують різні виборчі системи і склад виборчих дільничних комісій.

І хоча виборча кампанія розпочнеться лише 1 січня 2002 року, експерти Комітету виборців уже тепер зазначають про низку порушень прав громадян. Зокрема, серед таких порушень — розповсюдження анонімної та наклепницької інформації про політичних опонентів, безплатне чи за зниженими цінами надання товарів та послуг, примусове збирання коштів на виборчу кампанію. Неправомірним вважає комітет використання ЗМІ, що перебувають у комунальній власності, для рекламування партій і політичних діячів. Незважаючи на президентські укази й норми закону, все-таки місцева влада намагається втрутитися у виборчий процес, чинить тиск на опозицію і незалежні ЗМІ. Списки виборчих комісій також формуються з низкою порушень.

Оскільки офіційно виборча кампанія ще не розпочалася, не можна казати про порушення конкретних юридичних норм закону про вибори. Але нині вже очевидно: методи агітації — несумлінні, рівноправність суб'єктів політичного процесу не дотримується.

Фотофакт

Заступник голови ВР України Степан Гавриш, Прем'єр-міністр Анатолій Кінах та столичний голова Олександр Омельченко покладають квіти до Вічного вогню біля могили Невідомого солдата в Києві.

Фото Укрінформ.

Місцеві вибори можуть стати партійними

У комітетах Верховної Ради

Наступного тижня Верховна Рада планує розглянути в другому читанні новий закон про вибори до місцевих органів влади, які відбудуться одночасно з парламентськими — 31 березня 2002 року.

Однак через суперечності законопроекту депутати не прийняли узгодженого рішення навіть на рівні профільного комітету, і його остаточний розгляд перенесно на 9 листопада. У варіанті, підготовленому робочою групою до другого читання, передбачено значно посилити участь у виборчих перегонах політичних партій. У радах міст обласного підпорядкування з населенням понад 100 тисяч осіб запроваджується змішана виборча система у співвідношенні 50 на 50 (половина депутатів обирається за партійними списками, половина — в округах). Висування кандидатів на посаду сільських, селищних і міських голів відбуватиметься через партії й самовисування. Виборчі комісії в областях, Києві та Севастополі формуватиме Центрвиборчком за пропозиціями партій і блоків. Згідно з законопроектом, тривалість виборчої кампанії — 90 днів, умови реєстрації для кандидатів на міських голів — грошова застава, а кандидатам у депутати місцевих рад, на сільських і селищних голів, як і раніше, доведеться збирати підписи. Кандидатам дозволяється одночасно балотуватися і в ради різних рівнів — місцеві та Верховну, і на посади сільських, селищних чи міських голів.

На думку голови парламентського Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Юлія Іоффе, навіть якщо цей закон пройде через парламент, у Президента буде достатньо підстав, щоб накласти на нього вето. На погляд Ю. Іоффе, вибори до місцевих органів влади, найпевніше, відбуватимуться за старим законом, доведеться лише внести до нього низку поправок, привести у відповідність з новим законом про вибори народних депутатів. Одне із головних неузгоджених питань — дозвіл одночасно балотуватися в ради всіх рівнів та на голів. Адже якщо когось одночасно оберуть депутатом парламенту, місцевої ради чи міським головою, за Конституцією йому доведеться відмовитися від одного з мандатів. А відтак — повторні вибори, знову витрачання державних коштів. До того ж глава держави не раз категорично заявляв, що не допустить місцевих виборів за пропорційною системою. Втім не виключено, що перед голосуванням за закон про місцеві вибори Президент знову зустрінеться з лідерами депутатських фракцій і груп для так званого «пошуку компромісу», як це було перед прийняттям закону про вибори народних депутатів.

Розглянувши лист Президента до вже підписаного ним закону про вибори до парламенту, Комітет ВР із питань державного будівництва та місцевого самоврядування обмежився лише рішенням «взяти до відома». Відтак це означає, що зауваження Л. Кучми до нової редакції виборчого закону на розгляд парламенту не виноситимуть. Усі члени комітету, які брали участь у засіданні, вирішили: нехай це питання розглядає Верховна Рада наступного скликання. Однак голова комітету Юлій Іоффе, який у цей час був відсутній (його запросили до Президента), заявив журналістам, що намагатиметься переконати депутатів повернутися до цього питання на наступному засіданні комітету в п'ятницю. Бо, мовляв, глава держави просто так слова на вітер не кидає. І якщо парламент не розгляне запропоновані ним зміни до виборчого закону, це може стати «міною сповільненої дії».

Юліана ШЕВЧУК.

На нас чекають великі випробування

(Початок на 1-й стор.).

Голосування за проект Держбюджету-2002 у першому читанні заплановано на 15 листопада. Цього дня парламент планує визначитися і щодо четвертої книги Цивільного кодексу про інтелектуальну власність, законів про лазерні диски, про місцеві вибори, загалом щодо 86 питань. Складну дискусію, безперечно, викличе розгляд законопроектів, які найближчим часом має намір подати до ВР Президент: про надання міжнародній антитерористичній коаліції не лише повітряного, а й наземного простору для транспортування до Афганістану гуманітарних вантажів, а також про надання з певними обмеженнями «коридору» військовим підрозділам країн, що входять до антитерористичної коаліції. Степан Гавриш вважає, що це питання не матиме підтримки в парламенті.

Коментуючи наступні парламентські вибори, С. Гавриш сказав: «Вибори будуть надзвичайно складними. За гостротою й перебігом політичних скандалів вони не мають аналогів у молодій політичній історії України. Всі політичні сили змагатимуться за «золоту акцію» й намагатимуться сформувати в парламенті коаліцію та більшість». Заступник Голови Верховної Ради вважає, що до нового парламенту за мажоритарними округами пройде багато представників фінансово-промислових груп. І змагання «грошових мішків» стане непростим випробуванням і для українського електорату, якому доведеться витримати велику «спокусу» — демократії та грошей.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Фотофакт

В Одесі біля пам'ятника міліціонерам, загиблим під час виконання службових обов'язків, особовому складові правоохоронних органів Одеської області вручено прапори Міністерства внутрішніх справ України.

На фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ) *прапор приймає начальник УМВС України в Одеській області генерал-майор міліції Юрій Івушкін.*

Право хочуть захищати контролем. Над ним

Коментар

Напевно, навіть ті читачі, хто лише ковзає поглядом по матеріалах на політичні теми, перш ніж застрягти на спорті, здогадуються: Рада національної безпеки й оборони створюється для того, аби захищати поняття, винесені в її назву. Себто безпеку й оборону країни. РНБО, до речі, перманентно та наполегливо цим і займається, працюючи над укладанням порядку денного на чергове засідання. Щоб ніхто не сумнівався: всі питання там актуальні. І поза критикою.

На останньому засіданні, наприклад, знов обсервували небезпечні для безпеки опади — у вигляді шкідливих інтернет-видань. І дійшли такого колективного висновку: «Національне інформаційне поле іноді використовується для здійснення інформаційно-пропагандистських агресій, дискредитації українських державних і громадських інститутів, спроб дестабілізації соціально-політичної обстановки і завдання шкоди міжнародному іміджеві України». Грізний перелік загроз, що нависли над державними інститутами, не перешкодив учасникам цього засідання подбати і про підвищення рівня «правової і фізичної захищеності» національного інформаційного простору. Знаєте, як? Зрівнянням у правах інтернет-видань з друкованими, аби всесвітня павутина не «заснувала» національне поле нецензурованим наклепом на нашу демократичну дійсність. Без сумніву, таким підходом ми піднесемо міжнародний імідж на неприступну висоту!

Секретар РНБО Євген Марчук запевнив, що Президент держави «особисто займеться українським Інтернетом для того, щоб привести його діяльність у правове поле». Це ж треба так «грузити» Президента і підривати його стабільний імідж, аби котрийсь із зловредних писак «тиснув на сервері», що в нас глава держави працює цензором. Спасибі, прислужились авторитетові країни...

Як пам'ятаємо, влітку керівництво Служби безпеки також висувало ініціативу — зареєструвати всіх користувачів Інтернету в нашій демократичній державі. Тоді із залученням «міжнародного рівня» ідею вдалось загасити. Тепер, треба думати, питання успішно вирішать на вищому рівні. Принаймні Євген Марчук пообіцяв, що рішення, схвалені на засіданні, будуть втілені у життя указом Президента. Хоча для забезпечення гласності «диверсантам» залишають шпарину: до підписання указу окремі частини колективного підсумку Ради нацбезпеки і оборони будуть розміщені на сайті РНБО (www. raindow. gov. ua) «для обговорення широким колом громадськості». Припускаю, що встигне обговорити чи, точніше, наговорити «громадськість», доки вказаний сайт не потрапить «під контроль» його власників...

Учасники засідання мали рацію, коли стверджували: через слабку інтеграцію України у світове інформаційне поле, недостатню активність і неконкурентоспроможність її інформаційних структур уявлення світу про нашу країну формують не вітчизняні мас-медіа, а інформагентства інших держав. Між іншим, це твердження уже стало рефреном. Однак ситуація не міняється. Бо «вболівальники» дбають не про посилення інтеграції чи забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних інформаційних структур, а про запуск механізмів з розряду: не допустити, заборонити, врегулювати. Чим у результаті і надихають на творчість ворожих та злих журналістів. Виходить замкнене коло —той самий «викривлений образ внутрішньої і зовнішньої політики України, що негативно впливає на її міжнародний авторитет і інвестиційно-кредитний рейтинг». Образ, який так не подобається РНБО. І нам з вами.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Інтернет! Шикуйся і реєструйся... в СБУ

Тенденції

Для рідного підприємства не шкода й квартири

Генеральний директор ТВО «Харків-комунпромвод» Валерій Петросов завжди вирізнявся оригінальними ідеями. Але остання його новація шокувала навіть місцеву пресу. За її повідомленнями, він заставив власну квартиру для одержання банківського кредиту в 1 млн. доларів. Ця сума піде на погашення боргів підприємства за спожиті енергоресурси.

За словами В. Петросова, вартість його квартири значно нижча за суму, взяту в кредит. Однак у разі невиконання умов погашення кредиту він залишиться без житла.

Щодня підприємство має погашати 10 тис. гривень боргів, і за цим віднині генеральний директор, судячи з усього, слідкуватиме і вдень, і вночі.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фотофакт

30 мешканців хутора Вільшина Сокальського району, що на Львівщині, живуть в екологічно небезпечній зоні, поблизу Червоноградської центральної збагачувальної фабрики. Вода в криницях давно не придатна для споживання, оскільки вміст у ній шкідливих речовин значно перевищує гранично допустимі норми. Тому через день мешканці хутора вишиковуються в чергу за привізною водою.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Акції

Бережіть собори душ

Програмою відтворення видатних пам'яток історії та культури України, затвердженою Кабінетом Міністрів, визначено 56 пам'яток архітектури, які потребують реставрації, а то й повного відновлення. Об'єкти знаходяться в 24 областях України, а також у селі Яропольці Московської області. Кошти для цих робіт надходять у Всеукраїнський фонд відтворення пам'яток історико-архітектурної спадщини ім. Олеся Гончара з усього світу.

А засновано фонд п'ять років тому з метою сприяння відбудові Михайлівського Золотоверхого монастиря, Успенського собору Києво-Печерської лаври та інших визначних пам'яток.

«Бережіть собори душ своїх», — писав колись О. Гончар і сам втілював свій заповіт у життя: відкриття фонду стало можливим саме з його ініціативи. Нині започатковану ним справу продовжують його вдова Валентина Гончар, голова правління фонду Петро Тронько, державні мужі і ті, хто своїми внесками сприяє відтворенню духовних пам'яток культури.

Надія ГОРБАТЮК.

Пам'ять

Грушевський повернувся на батьківщину

Бронзова фігура Михайла Грушевського, що в задумі сперся на товстий том своєї «Історії України-Руси», постала на площі його імені в Луцьку.

Як зазначив голова Волинської облдержадміністрації Борис Клімчук, пам'ятник ученому і громадському діячеві уже давно повинен був з'явитися на західних рубежах нашої держави. І саме тут, на Волині. Адже перший президент народився і зріс у Холмі (нині — польське місто Хелм), на теренах колишніх Волинсько-Галицької держави, Волинської губернії.

Автори пам'ятника — скульптор, професор Львівської академії мистецтв Ярослав Скакун і місцевий архітектор Андрош Відзіля.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Кримінал

Начальник шляхів став «невиїзним»

Слідчий відділ Донецької обласної прокуратури порушив кримінальну справу стосовно начальника адміністрації автошляхів області Володимира Ходуна. Його звинувачують у «зловживанні службовим становищем, яке призвело до тяжких наслідків».

Як повідомили кореспондентові «Голосу України» в пресслужбі обласної прокуратури, державний службовець діяв у інтересах третьої особи. Шляхом складання додаткових угод із приватним підприємством він сприяв збільшенню закупівельних цін на товарно-матеріальні цінності, придбання яких фінансується з обласного бюджету. Завдані державі збитки обчислюються 300 тисячами гривень.

Коментуючи порушення кримінальної справи стосовно начальника адміністрації автошляхів, голова обласної держадміністрації Віктор Янукович повідомив: «Постановою обласної прокуратури Володимира Ходуна звільнено з посади на час слідства. Я жодних матеріалів не мав. Єдине —довідка, що є зловживання у зв'язку з професійною діяльністю керівника».

У травні цього року Володимира Ходуна було обрано заступником голови Донецької обласної ради. За законом, новообраний заступник мав зняти з себе обов'язки господарського керівника і оформитися на роботу до облради. Однак із невідомих причин він цього не зробив. І, пояснили в обласній раді, не працював як заступник голови ані дня. Однак формально рішення про обрання його на цю посаду досі залишається в силі.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Хабарі брав... гусаками

До військової прокуратури Чернівецького гарнізону надійшла скарга з Герцаївського району на те, що тамтешній військовий комісар полюбляє брати хабарі. Факти, наведені в ній, підтвердилися. Комісар надсилав фіктивні телеграми і листи до частин про хворобу батьків солдатів. Такий документ, засвідчений гербовою печаткою, був підставою для надання позачергової відпустки. За це вдячні батьки золотили військкомові ручку. Переважно харчами.

Ласий до дармової курятини й гусятини, військком позбувся посади.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Візити

З Острова Свободи — до сонячного півострова

У Національному дитячому курорті Євпаторія перебувала делегація кубинських лікарів.

Наші медики зустрічали їх як старих друзів, адже кубинці вже кілька років практикують на базі дитячого міжнародного центру оздоровлення юних чорнобильців «Дружба». Удосконалюють разом з євпаторійськими колегами методики лікування, реабілітації й оздоровлення дітей з чорнобильської зони.

Кубинці надали допомогу вже більш як 16 тисячам постраждалих, створили оригінальні методики лікування, високоефективні препарати.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Служба 02

Скажи «спасибі» і забудь про партію

Транспортний парк Кіровоградського міського відділу міліції поповнився двома мотоциклами «К-705» та десятьма велосипедами. Такий подарунок отримали правоохоронці від партії «Трудова Україна» і благодійного фонду «Україна». Зважаючи на злиденний стан міліції, допомога істотна. До речі, кілька місяців тому, після свого призначення на посаду начальника УМВСУ, Станіслав Нікітенко заявив, що має намір найближчим часом створити у Кіровограді підрозділ міліції на велосипедах. Слова дотримав. Однак насторожує той факт, що напередодні виборів правоохоронці змушені приймати подарунки від політичних партій та їхніх лідерів. Адже те, що силові структури відіграють не останню роль у процесі політичної боротьби, вже давно всім відомо.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

У номер

Херсон

А платитимемо без книжок

Міська служба електромереж обіцяє невдовзі скасувати нещодавно запроваджені для споживачів електроенергії окремі абонентські книжки. Рахунок на оплату тепер видаватиме контролер після того, як «зніме» показник лічильника. Перед запровадженням нової системи розрахунків кожному споживачеві потрібно буде відвідати абонентську службу. А це не викликає захвату в мешканців міста — установа відома довгими чергами відвідувачів.

Автора — до нагороди

Тисячу гривень отримає переможець конкурсу, оголошеного обласною владою. Щоб отримати цю суму, треба написати текст та музику гімну області. А тим часом на розгляді депутатського корпусу — близько тридцяти запропонованих зразків герба та прапора Херсонщини.

Солдати — на дачах, держслужбовці співають

Штрафами покарано командира та прапорщика роти однієї з частин Херсонського військового гарнізону. Співробітники Управління боротьби з організованою злочинністю та військової прокуратури звинуватили військовослужбовців у корупції, виявивши, що солдати строкової служби, котрі начебто перебували у відрядженні, насправді зводили будинки на дачних ділянках своїх начальників.

Порушення закону про державну службу побачили убозієві й у «вокзальному» бізнесі начальника одного з управлінь Херсонської міськради. У розпал сезону на Чорноморському узбережжі він за три гривні обслуговував відпочивальників, надаючи їм у користування музичну установку «караоке».

Докопалися

Двоє мешканців Херсонщини, найнявши трактора, розкопали стародавній курган поблизу селища Іванівка.

В обласному відділенні Товариства охорони пам'яток історії повідомили, що факти пограбувань захоронень непоодинокі. Зокрема, вищезгадана Іванівка переживала набіги сучасних «дослідників» не раз. Утім, знахідок, котрі були б корисними для шукачів скарбів, у курганах немає. Вони представляють інтерес лише для фахівців-археологів. А от шкоди такі «пошуковці» завдають величезної.

Як Негра колег учив...

Міський голова Голої Пристані Анатолій Негра запросив у гості міських голів Генічеська, Скадовська, Таврійська, Берислава, Цюрупинська. Він поділився досвідом міськради у соціальній та промисловій сферах. Гості відвідали відповідні об'єкти міста, поселення, розташоване на острові серед Дніпра тощо. Градоначальники зазначили, що взяли на озброєння низку побачених досягнень у місцевому самоврядуванні, *повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.*

Одеса

Тихо мені будьте, сказав суд

Безпрецедентне рішення прийняв Приморський районний суд Одеси: він зобов'язав юридичних та фізичних осіб дотримуватися тиші і спокою нічної пори. Відреагувавши таким чином на позов мешканців кількох вулиць і провулків, які прилягають до зони відпочинку Аркадія. На її території розміщено чимало розважальних закладів, які мають потужну музичну апаратуру.

Мешканці навколишніх будинків спочатку хотіли владнати все тихо-мирно. Послали делегації до власників ресторанів, барів: мовляв, будьте джентльменами... Ті сказали, що головне в бізнесі — клієнт, примхи якого й задовольняємо. Терпець у людей увірвався, і вони звернулися до міліції. Стражі порядку скривилися, та все-таки відреагували. Поки були там — наче тихіше стало. А пішли — все навколо знову загриміло. Отож і з'явився позов.

Конфлікт, отож, вичерпано? Не скажіть. Рішення суду ще треба виконати, *повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.*

Фотофакт

Ескадрилья Південного напрямку прикордонних військ України виконує різні завдання — провадить повітряну розвідку в акваторії економічної зони Чорного моря, виконує санітарні роботи.

Фото Олександра СІРОГО (Укрінформ).

Міліція вилучила у мешканця Євпаторії переносний ракетно-зенітний комплекс

Треба ковпак перековпакувати. Та ще й нинішнього сезону

Пенсійна реформа

Пенсійна реформа, про потребу якої так довго говорить український уряд, ніяк не може розпочати свою тріумфальну ходу містами й селами нашої країни. Забуксувала вона на законодавчому рівні.

Соціальний міністр Іван Сахань не раз висловлював побоювання з приводу того, що за такої недовіри до реформи і пропозицій Кабміну про її якнайшвидше втілення в життя з боку парламентаріїв пенсійна революція розпочнеться через один-два роки. Тобто, коли новий склад депутатського корпусу розбереться в ситуації. Чекати виконавча влада так довго не може, тож вирішила підстьобнути Верховну Раду до дії. І в цьому їй допоміг Президент, котрий надіслав послання до парламенту «Про головні напрями реформування системи пенсійного забезпечення населення України».

У цьому зверненні нагадується, що реформа має здійснюватися в три етапи: принципове коригування солідарної системи, створення обов'язкової накопичувальної та розвиток добровільної накопичувальної систем. І ще раз популярно пояснюється, чому і як слід змінити вітчизняну систему допомог за старістю. Головний аргумент: солідарна система, традиційна для України, за нинішніх ринкових умов не може гарантувати громадянам адекватної заміни заробітної плати. Нині середній розмір пенсій у країні становить лише 43% від встановленого прожиткового рівня. Водночас нарахування трудових пенсій практично не залежить від стажу та відрахувань до Пенсійного фонду. Згідно з чинним законодавством, розмір зарплати, з якого нараховується пенсія, не обмежено, а відрахування до ПФ здійснюються лише із заробітку до 1600 грн. Це провокує соціальну несправедливість.

Непокоїть главу держави й те, що значна частина пенсіонерів-пільговиків, отримуючи великі пенсії, й далі працює, не сплачуючи податків.

Зволікання з пенсійною реформою погано позначається на економіці країни. Надміру високі ставки пенсійних зборів зумовлюють додаткове фінансове навантаження на підприємства. А перманентне списування боргів підриває базу ПФ та провокує роботодавців до нехтування сплати обов'язкових відрахувань.

За оцінками експертів, унаслідок незадекларованих доходів, виплати зарплат у натуральній формі, списування боргів, відсутності компенсацій із держбюджету втрат Пенсійного фонду, пов'язаних із певними привілеями у діяльності АПК, головна пенсійна скарбничка України недоотримала близько 10 млрд. грн. Але попри це нині в цій скарбничці є певні надлишки.

Міжнародні експерти радять зарезервувати ці кошти на «чорний день» — для підтримання накопичувальної системи. Проте Іван Сахань вважає, що ще рано нам казати про накопичувальну систему. Бо нині рівень пенсійного забезпечення ще вкрай низький. І чинна солідарна система потребує солідного спонсорства.

— Треба думати, як зробити пенсіонерів, котрі нині є опонентами реформи, її прибічниками, — стверджує міністр.

Реформатори не називають точну дату запровадження накопичувальної системи, мовляв, поки що не створено потрібні умови для цього. Головним каменем спотикання під час обговорення законопроекту стало питання — хто контролюватиме накопичувальні рахунки? Пам'ятаючи сумну практику трастів, де «згоріли» заощадження громадян, парламентарії запропонували віддати ці рахунки під опіку державному банку. Найпевніше, такі повноваження візьме на себе НБУ. На думку І. Сахання, це не суперечить ідеології пенсійного закону, а навпаки, посилює державні гарантії успішності заходу.

Ольга ВАУЛІНА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Влада не повинна бути слабкою

Удосконалення не знає меж. Ця аксіома, насамперед, стосується адміністративної реформи, про яку так багато говорять і від якої чекають конкретних результатів.

Не треба бути великим спеціалістом у сфері адміністративного управління, щоб зрозуміти: наскільки, з одного боку, стара, тобто радянська, модель управління себе вичерпала і наскільки пекучою є необхідність впровадження нових, сучасних технологій у цій сфері — з другого.

Адміністративна реформа почалася не сьогодні. Ще у 1997 році Президент України започаткував роботу Державної комісії з проведення адмінреформи. Три роки тому рішенням Президента в основу реформування системи державного управління було покладено головні положення Концепції адміністративної реформи, розробленої Державною комісією.

Невірно було б стверджувати, що такий крок Президента схвально зустрів діючий на той час адміністративний апарат. Інертність мислення, а подекуди відверте небажання підкоритися вимогам часу, не сприяли швидкому й ефективному здійсненню широкомасштабної адміністративної реформи.

Та незважаючи на об'єктивні і суб'єктивні перепони, за цей час розроблено і впроваджено цілий комплекс заходів з різних напрямів реформування державного управління.

Головна увага приділялася формуванню необхідного нормативно-правового фундаменту як найважливішої умови здійснення перетворень у цій сфері. При тому паралельно велася робота щодо практичної реалізації необхідних змін, які, в основному, зачіпали структури владних органів.

Якщо підсумувати перший і найважчий етап адміністративної реформи, то слід відзначити, що нам удалося закласти основу для її законодавчого забезпечення й приступити до практичних кроків з її реалізації.

Сьогодні вся робота з реформування діяльності адміністративного апарату регламентується першочерговими указами Президента України «Про склад Кабінету Міністрів України», «Про систему центральних органів виконавчої влади», «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади», «Про вдосконалення діяльності державних органів, роботи державних службовців та підвищення ефективності використання бюджетних коштів», «Про підвищення ефективності системи державної служби» та відповідними постановами уряду. На виконання цих нормативних документів затверджено Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України, загальне Положення про урядовий комітет, Тимчасовий регламент Кабінету Міністрів України тощо. Все це складає законодавче поле, яке уможливлює проведення реформ у сфері адміністративних відносин.

До найважливіших практичних кроків, які здійснені на сьогодні, можна віднести реформування складу уряду та його секретаріату. Запроваджено нові форми та стандарти їхньої роботи. Встановлено єдину класифікацію центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ). Ми добилися підвищення ролі міністра як головної дійової особи виконавчої влади. Здійснили структурну реорганізацію системи ЦОВВ та перебудову їх субординації, уточнення функцій і повноважень. Проведено відповідні зміни у структурі місцевих державних адміністрацій. Розпочалося реформування державної служби.

Пригадуєте, який галас здійнявся після запровадження інституту Державного секретаря? Чого ми тільки не вислухали на свою адресу. «Перемога тоталітаризму», «антиконституційний заколот», «інститут наглядачів» — це далеко не повний перелік «художніх образів», якими супроводжувалася реалізація указу Президента «Про чергові заходи щодо дальшого здійснення адміністративної реформи в Україні». Сьогодні емоції дещо вщухли, а отже, можна спокійніше розібратися у проблемі.

> *Інститут Державного секретаря — не панацея від усіх наших бід, але, як засвідчує міжнародний досвід, це ефективний механізм, з допомогою якого забезпечується належна робота структур виконавчої влади.*

Ми не піонери в цій справі. Інститут вищих посадовців-адміністраторів в апаратах урядів та органів виконавчої влади є досить поширеним як у європейських країнах із сталими демократичними традиціями, так і в постсоціалістичних державах.

Якщо уважно вивчити й узагальнити їхній досвід, то не можна не побачити, що інститут Державного секретаря — це вагомий чинник, який не лише забезпечує стабільність діяльності уряду, а й підносить його роботу на якісно інший, вищий, щабель. Адже держсекретарі, на відміну, скажімо, від міністрів, не є політичними постатями, а значить, непідвладні політичній кон'юнктурі. Їх функціональні обов'язки, в основному, зосереджені на забезпеченні роботи міністрів та керівництві поточною роботою апаратів міністерств. Іншими словами, «чорнова робота», без якої неможливе нормальне функціонування державного організму, відтепер робитиметься швидше і якісніше. У свою чергу, міністри як політичні постаті, матимуть більше часу і можливостей для ініціювання, здійснення, коригування й забезпечення виконання стратегічних урядових проектів. У цілому дії влади стануть більш прогнозованими, зрозумілими широкому загалові наших громадян. Це і є крок до утвердження в Україні дієздатної виконавчої влади.

Однак введенням посад Державного секретаря Кабінету Міністрів України та державних секретарів міністерств далеко не вичерпується комплекс заходів з реалізації основних положень адміністративної реформи. Більше того, необхідно зазначити, що ні масштаби, ні темпи проведення адміністративної реформи не можна вважати задовільними. Адже мета будь-яких реформ, включно з адміністративною — це покращання добробуту громадян. І якщо цього немає, або ж відбувається повільно, то цілком справедливо поставити питання, наскільки ефективна робота органів влади.

Дуже часто доводиться чути: чому адмінреформа поки що не дала бажаних результатів?

Основна причина, на мою думку, — відсутність системності та комплексності у проведенні реформ. Якщо, скажімо, нам удалося зрушити реформи на рівні центральних органів влади, то на місцевому рівні — суцільний «штиль».

Поки що не досягнуто дієвої та ефективної моделі управління ходом адміністративної реформи. Саме тому Президент України 21 липня 2001 року підписав указ, яким введено посаду Уповноваженого Президента України з питань адміністративної реформи, оновлено склад Державної комісії з її проведення. Це сприятиме створенню єдиного організаційного центру, дасть змогу суттєво підвищити якість керованості реформою, надасть їй комплексного та системного характеру.

Слід подбати про конкретний план заходів з реалізації реформ. Адже без такого документа неможливо визначити завдання для органів державного управління різних рівнів, організувати дієвий контроль за їх виконанням, визначити розміри необхідного фінансового забезпечення.

Очевидно, що створення великої кількості органів державного управління може призвести до дискредитації основних принципів адміністративної реформи, значних додаткових витрат з державного бюджету та затримки процесу подальших перетворень. Саме тому ми не мирилися і не будемо миритися із згубною практикою блокування реформ з боку окремих реорганізованих органів влади, які будь-що намагаються відновити свій попередній статус або ж вийти з-під координації міністра, до сфери управління якого належить їхня галузь.

Сьогодні ми стоїмо на порозі другого етапу проведення адміністративної реформи. Зважаючи на набутий досвід та усвідомлення необхідності прискорення темпів реформування, необхідно визначитися з новими пріоритетами.

Державна комісія з питань адміністративної реформи повинна проаналізувати досвід першого етапу і переглянути деякі положення Концепції проведення адміністративної реформи в Україні.

На мій погляд, нагальною є необхідність роботи над виробленням стратегії та детального плану впровадження сучасного етапу адмінреформи. Без такого документа важко окреслити завдання для органів державного управління різних рівнів, організувати дієвий контроль за їх виконанням, визначити розміри необхідного фінансового забезпечення.

Головдержслужбою уже розробляються заходи з подальшої реалізації стратегії реформування системи державної служби на 2002 рік, відпрацьовуються методики оцінки ефективності роботи державних служб.

Буде продовжено процес формування сфер і секторів державного управління, наділення міністрів-політиків всією повнотою повноважень і відповідальності за їх розвиток.

Із затвердженням Концепції державної регіональної політики посилюється регіональний аспект реформ. Головний акцент робитиметься на вдосконаленні надання державних послуг і наближенні їх до громадян — споживачів цих послуг.

Треба пам'ятати, що запорукою успішного проведення реформ є дієва і прозора процедура роботи уряду та органів виконавчої влади. Люди мають право і повинні знати про все, що стосується роботи Кабінету Міністрів України. І навпаки, уряд має докласти максимум зусиль, щоб сподівання людей на кращу долю були якнайшвидше реалізовані. Це, власне, і є головною метою адміністративної реформи.

Володимир ЯЦУБА,
Державний секретар
Кабінету Міністрів України.

Інвестиційні ілюзії

За десять років незалежності ми змушені були розпрощатися з багатьма рожевими сподіваннями, але так і не побороли потягу до миттєвого чудесного збагачення. І якби ж цей феномен — сподівання одержати купу грошей надурняк — проявлявся тільки на обивательському рівні! Але він справляє свій підступний вплив і на свідомість та поведінку цілого сонму посадовців, котрі визначають основні засади економічної політики держави. Лишень згадаймо, як завзято наші оракули від економіки намагалися переконати українську громаду в тому, що варто нам присягнути у відданості ринковій економіці, Захід негайно завалить нас інвестиційними пропозиціями. Мовляв, потужні потоки доларів, фунтів, ієн і т. д. хлинуть у наше підтоптане виробництво, щоб забезпечити швидку його модернізацію і піднесення до світових висот конкурентоспроможності наших виробів.

Ми присягнули. Мало того, підвели під ринкові перетворення відповідну правову базу, пішли навіть на створення вільних економічних зон і режиму максимального сприяння для тих, хто прийде до нас із-за кордону зі своїми капіталами. І що з цього вийшло? А те, що попервах на терені України справді виникло чимало спільних підприємств. Але діяльність більшості з них була далека від задекларованих цілей, бо перша хвиля «звідти» викинула на наш берег переважно авантюрну, а то й кримінальну публіку. Висмоктавши винайдену « золоту жилу» і зірвавши куш, вони хутко зникали в безвість. Бувало, що і наші новоспечені ділки спритно одурювали своїх зарубіжних партнерів або за певний процент вступали з ними у змову, допомагаючи урвати ласі шматки від знекровленого тіла української економіки. Назвати цей процес інвестуванням економіки язик не повертається, бо він спричинив знищення цілих галузей народного господарства, розтягування національного багатства і перекачування коштів на закордонні рахунки, а не приплив капіталів до нас.

Звичайно, із цього правила були й винятки, деякі спільні підприємства досить успішно працюють і нині. Але загальна ситуація змушує констатувати: інвестиційного буму Україна не дочекалася і, судячи з усього, найближчим часом не дочекається. Багатьох потенційних інвесторів відлякують правова нестабільність, незліченні чиновницькі рогатки, вкрай низька компетентність промислових менеджерів тощо. Утім, є причини глобальнішого порядку, і якщо ми не будемо їх всебічно аналізувати, тверезо оцінювати і враховувати під час складання планів і програм, то наша економіка ще дуже довго і тяжко вибορсуватиметься з її нинішнього стану.

Тут треба зупинитися на темпах нарощування виробництва, яке нині спостерігаємо і яке захоплено коментують як початок необоротних зрушень в економіці України. Але слід мати на увазі: приріст майже цілком досягнуто за рахунок чорної металургії і сировинних галузей. Практично всі інші галузі продовжують перебувати в кризовому стані, працюють і розвиваються лише окремі підприємства. І нечасто кому вдається знайти інвесторів, щоб модернізувати виробництво і вийти на ринки із сучасною продукцією, спроможною гідно конкурувати з аналогічними виробами провідних фірм світу.

Скринька відкривається доволі просто. Жодна із зарубіжних фірм, провідних і не дуже, абсолютно не зацікавлена в тому, щоб власними руками і власним коштом виплекати собі конкурента в Україні. Швидше, навпаки. А якщо вони й приходять зі своїми капіталами в нашу економіку, то, як правило, для того, щоб через утворені спільні структури просувати на наш ринок свою продукцію чи свої послуги, витісняючи вітчизняного виробника. Приміром, у такий спосіб прийшла в Україну «Кока-Кола», яка поставила за мету міцно укорінитися на ринку солодких газованих напоїв, навіть не маючи (до певного часу, звичайно) прибутків від продажу своєї продукції. Та найкрасномовнішим є приклад південнокорейської компанії "ДЕУ-моторс", яка за підтримки уряду В. Пустовойтенка утворила спільне підприємство із Запорізьким автозаводом, відтіснивши такого автогіганта, як «Фольксваген». На вимогу "ДЕУ-моторс", для компанії було створено суперпільгові умови, аж до заборони ввозити в Україну автомобілі, вироблені понад десять років тому. Такий крок нашого уряду викликав обурення в діловому світі, призвів до різкого скорочення надходжень від імпорту автомобілів, що були в користуванні, позбавив десятки тисяч українців можливості купити порівняно недорого авто. Оскільки платоспроможність більшості наших громадян ще надто низька, очікуваних обсягів продажу південнокорейських легковиків досягти не вдалося. А нещодавно «ДЕУ-моторс» збанкрутувала взагалі. Той мізер, що дістався ЗАЗу, не йде в жодне порівняння з обіцяними сумами інвестицій в українське автомобілебудування. Та й усі дії «ДЕУ-моторс» засвідчували: їй потрібен український ринок для збуту своїх автомобілів, котрі доправляли до нас із Південної Кореї у дещо розукомплектованому вигляді і складали в Запоріжжі за допомогою викрутки. Рідні «Таврія» та «Славута» майже нічого не виграли від такого партнерства, а Україна так і не дочекалася доступного народного автомобіля. Зате чеська «Шкода», що ввійшла в групу автозаводів «Фольксваген», сьогодні заповнює ринки світу і Європи сучасними і недорогими авто. Ми отримали великого облизня, клюнувши на інвестиційні обіцянки, які ніхто й не збирався виконувати. То допоки раз по раз наступатимемо на одні й ті самі граблі?

А тепер давайте прискіпливіше подивимося на те, які підприємства чи галузі найбільше приваблюють власників вільних капіталів, і в який спосіб вони ці капітали використовують в Україні. Так от, вони вважають за доцільніше не інвестувати наші підприємства, а скуповувати контрольні пакети акцій тих, що можуть швидко окупити вкладені кошти і дати прибуток. Чимало західних компаній, приміром, полюють за «Укртелекомом». Неважко зрозуміти, чим він їх так приваблює. Це підприємство отримує з населення «живі», тобто готівкові кошти за свої послуги зв'язку. Те саме і з обленерго: потік готівкових грошей після їх продажу спрямовуватиметься в кишеню власника. І якщо цей власник живе за кордоном, чи буде він обтяжувати себе витратами на модернізацію електромереж, будівництво нових і обслуговування діючих електростанцій, опікуватися розвитком вуглевидобутку тощо?

Щось я не чув, щоб котрийсь із ділових людей Заходу виявляв бажання вкласти кошти, приміром у Зміївську ГРЕС, чи придбати якесь «лежаче» підприємство, повернення якого до життя потребувати значних інвестицій. Ділових людей тому й вважають такими, бо вони не кидають гроші на вітер, а вкладають їх туди, де можна очікувати реальну гарантовану вигоду. Наші підприємства в більшості своїй оснащено застарілим обладнанням, використовують ще дідівські технології, витрачають на одиницю продукції у три—п'ять разів більше енергоресурсів, ніж аналогічні в Європі. Хто ризикне піти на величезні витрати, без чого неможливо реанімувати ці підприємства, не маючи при цьому надійних гарантій повернення вкладених капіталів, не кажучи вже про прибутки?

Поміркуймо ось ще над чим. Не в усьому ми такі вже й безнадійно відсталі. Маємо доволі складних наукомістких виробництв, рентабельних підприємств, котрі працюють, нехай і не на європейському, але досить пристойному рівні. До того ж обходяться вони без вливання коштів зі сторони, бо заробляють їх самі. Отож недаремно навколо них крутяться перекупники акцій. Можливо, ці підприємства тому й вижили в епоху жорстокої кризи, що не пішли під зарубіжного інвестора? А зарубіжний інвестор, можливо, вчинив розумно, спрямувавши вільний капітал в азійський чи африканський регіони?

Ми практично не задумувалися над цим, скажемо, географічним чинником світового обігу капіталів. А дарма. Адже це невідворотна реальність. За нашого досить суворого клімату організація виробництва потребує набагато більше коштів, ніж у теплій африканській чи азійській країні. Там не треба будувати товстостінні корпуси, витрачатися на їх опалення, забезпечувати працівникам такі доходи, щоб вони могли утримувати тепле житло, купувати теплий одяг, висококалорійні продукти харчування тощо. У нас же всі ці позиції «тиснуть» на собівартість продукції, роблять її дорожчою за імпортні аналоги. У Західній Європі, США, Японії і багатьох інших країнах, що їх вважають економічними лідерами у світі, клімат значно м'якший, ніж у нас, а відповідно й рівень енергозатрат істотно нижчий. Тобто, вони перебувають у значно комфортніших географічних умовах, тому наші проблеми їх і відлякують.

Відтак з усього цього можна дійти банального, але невідворотного висновку: інвестиційний бум нам поки що не загрожує. Отож покладатися маємо, і я про це не раз твердив, виняткова на внутрішнього інвестора, нашого рідного пересічного українця. Але, забезпечивши йому належний рівень платоспроможності. Тоді те, що весь трудящий люд вкладатиме у вітчизняну економіку, багатократно переважить усі зарубіжні позики й інвестиції, разом узяті. Наразі це ще й проблема формування середнього класу — опори будь-якої нормальної держави, адже саме середній клас створює рівень попиту, необхідний для поступального розвитку виробництва.

На закінчення хотів би нагадати один цікавий і промовистий факт. Щоб підтягнути східні райони Німеччини до рівня західних, уряд ФРН щороку вкладає туди до 80 мільярдів марок. Це — в ту колишню НДР, котра була взірцем промислового розвитку для всього тодішнього соцтабору. Ми від Заходу за десять років не отримали і тисячної частки такої суми. То чи варто сподіватися, що зарубіжні кредити й інвестиції спроможні відіграти серйозну роль у піднесенні нашої економіки?

Леонід ГУСАК,
народний депутат України.

Покладатися маємо виняткова на внутрішнього інвестора

Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення банківського законодавства

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про банки і банківську діяльність» Верховна Рада України *постановляє:*

І. Внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст.1122) такі зміни:

1. Доповнити Кодекс статтями 164^{11}, 166^{7}, 166^{8} такого змісту:

«Стаття 164^{11}. Незаконне розголошення або використання інформації, що становить банківську таємницю

Незаконне розголошення або використання інформації, що становить банківську таємницю, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, —

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

«Стаття 166^{7}. Протидія тимчасовій адміністрації або ліквідації банку

Створення перешкод будь-якою особою для доступу тимчасового адміністратора або ліквідатора до банку, його активів, книг, записів, документів —

тягне за собою накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 166^{8}. Здійснення банківської діяльності без банківської ліцензії

Здійснення банківської діяльності без банківської ліцензії — тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

2. Статтю 166^{5} викласти у такій редакції:

«Стаття 166^{5}. Порушення банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України або здійснення ризикових операцій, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку

Порушення керівниками банків або іншими особами, які відповідно до закону можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України або здійснення ризикових операцій, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку, —

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян".

3. У частині першій статті 234^{3} слова «невиконанням законних вимог Національного банку України щодо усунення порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України» замінити словами «порушенням банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України або здійсненням ризикових операцій, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку».

4. У статті 221 та частині першій статті 294 цифри «164^{5} — 164^{10}» замінити цифрами «164^{5} — 164^{11} «, а після цифр «166^{1} — 166^{4}» доповнити цифрами «166^{7}, 166^{8}».

5. Пункт 1 частини першої статті 255 доповнити абзацом такого змісту:

«Національного банку України (статті 164^{11}, 166^{7}, 166^{8})».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 4 жовтня 2001 року.
№ 2747-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона», «Інститут монокристалів»

Верховна Рада України *постановляє:*

І. Внести до Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона», «Інститут монокристалів» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 40, ст. 363) такі зміни:

назву Закону викласти в такій редакції:

«Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона», «Інститут монокристалів», «Вуглемаш»;

преамбулу після слів «Інститут монокристалів» (м. Харків)» доповнити словами «Вуглемаш» (м. Донецьк)».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 4 жовтня 2001 року.
№ 2743-III.

У демократію, як у перший клас

Ми вирішили допомогти конкретному селу Перемога і на його прикладі розповісти своїм співвітчизникам у Німеччині про долю знищених фашистами українських сіл, каже пан Штьор, президент Фонду Мартіна Німеллера

Бюро зі співробітництва в Україні, Білорусі і Молдові Фонду Фрідріха Еберта зорганізувало спільну конференцію для представників українських та німецьких неурядових інституцій, яка відбулася в Гамбурзі. Тут зібралися керівники організацій, що охоплюють найрізноманітніші сфери суспільного життя: від захисту довкілля, громадської ініціативи до економіки і підтримки демократії, прав людини і національних меншин. Вони обговорили питання формування співробітництва між державою і громадським суспільством, роль неурядових організацій в його розвитку, а також їхні можливості у цьому процесі. Дискусії були надзвичайно цікавими, адже зустрілися суспільно свідомі громадяни ніби з двох світів: перші — ті, хто живе в країні з міцними та усталеними демократичними традиціями, другі — ті, хто вступив у демократію, наче в перший клас.

Ідеалісти, яким нема чого робити?

У моєї тутешньої приятельки, співробітниці солідної фірми, є хобі: вона співає в хорі, який виконує лише класичні твори. Мені, котрій ведмідь на вухо наступив, не дуже зрозуміле це захоплення, заради якого вона відмовляється навіть від найприємніших задоволень. Співанка у хорі для неї — справа, яку відкласти не можна, наче щось найважливіше у житті. Вважаючи політику справою брудною, вона не є членом жодної партії, але впевнена, що без її участі в суспільному житті Німеччина просто захиріла б. Беттіна — член неурядової організації із захисту довкілля і дуже поважно ставиться до «зеленого» міністра закордонних справ Йошки Фішера, який для неї майже незаперечний авторитет. Коли почалася «гуманітарна акція» на Балканах, вона виготовила плакати з написом «Ні — війні у Косово! Ганьба Фішеру!», зібрала своїх трьох дітей і пішла на демонстрацію протесту, котру проводила її громадська організація. «А як же репетиція? — здивувалась я, знаючи, що співанки для неї — майже свята справа. — І Фішер — ікона у твоїй божниці?» Завжди весела Беттіна раптом посуворішала: «Ти й справді не розумієш? Іде війна — який хор? І Фішер, який завжди разом із «зеленими» виступав проти насилля, її підтримує. Виходить, він разом з кросівками викинув на смітник також свої переконання? Як ти можеш бути такою байдужою?»

Але річ зовсім не в байдужості, а у різному досвіді. Я довго не могла зрозуміти, коли чула тут від людей, котрі бажали допомогти чи колишнім примусовим робітникам, чи постраждалим від наслідків аварії на ЧАЕС, що вони не хотіли б співпрацювати з державними організаціями, а тільки з громадськими. «Чому? —дивувалась я. — Адже вони не відіграють у нас практично жодної ролі»... Тут уже, у свою чергу, дивувала співрозмовників. Але ж нам теж не все одно, що відбувається не лише з нами, а й у світі. Та все ж досі вихлюпуємо свої протести на кухні один одному, погано уявляючи, куди з ними податися.

На конференції в Гамбурзі згадували такий цікавий факт: більше половини громадських організацій Німеччини створено за ініціативи громадян після того, як вони побували, наприклад, у відпустці чи відрядженні за кордоном у бідних країнах, чи тих, що розвиваються. Одного вразили діти, які вмирають від голоду в поселенні неподалік розкішного курорту в африканській країні, а другого — безмежна доброта мешканців українського села Перемога, спаленого гітлерівцями під час другої світової війни. Третій зрозумів, що якщо він не втрутиться, то дітки в гомельській онкоклініці не дочекаються ліків, від яких залежить їхнє життя. Повернувшися в свою благополучну країну, вони не в змозі забути побачене і створюють громадські благодійні організації, що допомагають у таких конкретних випадках. І не тому, що їм нема чого більше робити, а тому, що розуміють: у світі все пов'язане одне з одним — сьогодні погано африканському хлопчику, а завтра може бути погано їм.

Іще один напрям — допомога країнам, де зароджується демократія. Основа демократії — сильне громадське суспільство. Але звідки йому взятися в країні, де всі проблеми традиційно розв'язували можновладці, а людина у такому суспільстві вважалася лише гвинтиком? За великим рахунком йдеться про те, щоб надати право голосу тим, хто не мав права голосу, і примусити владу зважати на громадян, на їхню ініціативу. Як це зробити?

> *Рецепт на конференції називався: зробити владу публічною, тоді вона вестиме діалог і зважатиме на суспільні організації. Але для цього вони самі мають бути прозорими і намагатися виконувати свої завдання краще за владні структури — тільки так ті зважатимуть на неурядові інституції.*

Як цього досягти? Тут уже на допомогу приходять такі організації, як Фонд Фрідріха Еберта, одним із завдань якого є сприяння становленню демократії в країнах, що розвиваються. Його кредо — подалі від держави, подалі від політичних партій.

Але для того, аби громадські ініціативи, хай навіть найкорисніші та найнеобхідніші, можна було здійснювати, потрібні гроші. У Німеччині держава, реєструючи таку організацію, надає їй 20% коштів з бюджетів земель. Решту коштів неурядові організації отримують тільки з пожертв громадян та від спонсорів. Якщо вони не підтримують належний рівень, то їхня діяльність припиняється. Слід зазначити, що таке теж трапляється. Учасники конференції отримали доволі змістовний — більш як 200 сторінок — довідник, у якому вміщено інформацію про неурядові організації, що співпрацюють з країнами Східної Європи, а також колишніми радянськими республіками. Поки що кількість бажаючих працювати в Україні невелика, але вони все-таки є.

У Німеччині кажуть, що в суспільних або, як їх ще називають, неурядових організаціях, працюють або ідеалісти, або люди, які все мають, але не реалізували себе. Вони не хочуть йти у партію, але пристрасно бажають бути корисними суспільству. Тому й шукають, куди б докласти власних зусиль там, де цього не зробила влада або робить це не достатньо добре. Особливо активний цей рух щодо захисту довкілля, соціально ображених і принижених, безпритульних, людей, що потрапили у залежність від наркотиків чи алкоголю. Останніми роками їхню увагу дедалі більше привертають демократії, що розвиваються. Тому багато хто приїхав на конференцію до Гамбурга з цікавістю: можливо, вони знайдуть ще одне поле діяльності, де можна реалізувати себе.

Гулі, які ми набиваємо

Українські учасники також згодні, що у таких інституціях справді працюють ідеалісти. Але багато хто з них приходить туди ще й тому, що їм немає куди більше податися, немає до кого звернутися. В Україні діє вже 34 тисячі неурядових організацій, але багато з них ще не зовсім визначилися, що вони, власне, таке є. Досить часто суспільні організації створюються при органах виконавчої влади. Звичайно, з державними структурами співпрацювати непогано, особливо, коли інтереси збігаються і вони підтримують громадських діячів. Але нерідко трапляється, що органи влади використовують спонсорські гроші там, де мали б самі фінансувати проекти. Окрім цього, як досягнення називали участь суспільних організацій в реалізації різноманітних масових заходів — шоу, свят, фестивалів, де можна ще й заробити на рекламі. Зрозуміло, це набагато приємніше, ніж займатися, наприклад, проблемами безпритульних дітей або несанкціонованими смітниками, що отрують довкілля, але це вже зовсім інша демократія, де немає необхідності конфліктувати з владою. І вже спільна проблема для українських неурядових організацій — страх перед можновладцями. Переступити цей бар'єр надзвичайно важко, але без цього нема й демократії.

Німецькі учасники підкреслювали свою готовність допомагати своїм українським колегам і фінансово теж, а деякі роблять це, надаючи гранти для реалізації проектів. На що їхні візаві вмить відповідали, що отримують їх не завжди ті, хто здатний правильно використати. І водночас запропонували створити посередницьку організацію, щоб... розподіляти їх.

Україна тільки-но стала на шлях демократії. Тому гулі, які ми набиваємо, скоріше не недолік, а навчання демократичних принципів. Тому в Німеччини хоча й є щодо цього чому повчитися, однак не кожен досвід тут може стати у пригоді. Оскільки коли більше половини німецьких неурядових організацій створено для того, щоб допомагати бідним та голодним, то для українських це завдання міститься всередині країни — допомогти власним бідним та знедоленим. З'ясовується, шляхів для цього чимало. Зовсім не обов'язково в такому випадку кожному нещасному роздати по шматку хліба, адже більшість із них працездатні люди. Чи не краще навчити їх, як виборсатися зі злиднів, створити для цього мотивацію? Нездійсненне завдання? Зовсім ні. У цьому за півгодини змогла переконати присутніх голова неурядової жіночої організації з невеликого містечка у Східній Німеччині Вольтерсдорф Ельке Коль. Після об'єднання Німеччини вона, як і тисячі жінок у цьому регіоні, стала безробітною, що було для неї катастрофою. Але саме це й допомогло їй утриматися на плаву. Вона створила власне мале підприємство, почала забезпечувати родину. Справи в неї пішли добре. Але, зустрічаючи своїх приятельок та знайомих — не найдурніших людей, вона переконалася, що вони теж могли б так само з успіхом працювати, але не знають, з чого почати. Так і народилася її спілка допомоги жінкам, які бажають відкрити власну справу. Ельке сама понабивала гулі, доки розібралася, що до чого. Тому вона й зорганізувала спілку допомоги жінкам, які бажають зайнятися малим підприємництвом. І вона навчає жінок не теорії, а практиці. Ельке Коль упевнена, що від діяльності неурядових організацій найбільша користь тоді, коли вона буде конкретною, спрямованою на допомогу конкретній людині. Непогана ідея, якщо зважити, що чимало українських громадських організацій пригрілося під грошовитим крильцем політичних партій і грають з ними в одну дудку. А чи мало в нас цих самих конкретних справ і конкретних людей, які потребують конкретної допомоги — вудки, яка дасть змогу витягнути «рибку» зі ставка, а не отримати її, як гуманітарну допомогу? Все буде гаразд, треба тільки спробувати це робити, — переконана Ельке Коль.

«Не треба вважати, що у нас усе так добре...»

Наївно було б очікувати, що за кілька днів конференції всі всього навчилися. Але Фонд Фрідріха Еберта зробив справді неоціненний внесок у справу розвитку демократії в Україні, зібравши разом представників найрізноманітніших українських неурядових організацій. Серед них були й ті ідеалісти, які, незважаючи не синці та гулі, зароблені в боротьбі за становлення цього самого громадянського суспільства, переконані, що безкорисливість врятує світ, і ті, хто злегка поступаються принципами, наслідуючи приказку «Покірне теля двох маток ссе», і відверті чиновники, які спіймали «момент». Ті й ті мали змогу і висловитися, і посперечатися, і вислухати один одного та своїх німецьких колег. Обидві сторони не завжди розуміли, про що йдеться, нерідко дивуючи одна одну. Адже серед наших усе-таки переважно були ті, хто працює на стику громадської та політичної діяльності, а господарі приділяють більше уваги практичній роботі, спрямованій на допомогу тим, хто її потребує.

Керівника бюро зі співробітництва в Україні, Білорусі та Молдові Фонду Фрідріха Еберта пана Гельмута Курта такий стан речей абсолютно не здивував.

— Не треба вважати, що в нас уже так добре, —розповідає він. — Якому представникові державної влади подобається те, що йому дихає в потилицю громадська організація? Але це теж нормально: влада, навіть якщо вона дуже старається, не в змозі відчувати всі проблеми, щось та й упустиш. Окрім того, у кожної влади — власні пріоритети. І добре, якщо вони завжди збігаються із запитами та потребами громадян. А якщо ні, то тут вже мають діяти неурядові організації. Але саме це й вимагає від влади додаткових зусиль. Не обходиться й без конфліктів, які розв'язати не завжди просто. Але у нас все-таки більший досвід демократії, а Україна — країна, в якій ще триває процес трансформації. Головне, що в Україні створені неурядові організації. Вони намагаються сформувати власну модель побудови громадського суспільства. У когось це виходить краще, у когось гірше. Але це навчання, в якому нічого просто не буває. На цьому шляху слід запастися терпінням і навчитися толерантності, створити умови для дискусій. Люди мають навчитися відкрито висловлювати власні думки, вони мають зрозуміти, що саме від кожного з них залежить майбутнє країни. Але й діяти теж. Не служити державі, а суспільству, не бути підмогою будь-кому в політичній боротьбі, а намагатися зробити власне життя і життя інших людей більш справедливим. Це важко, але без цього не буде демократії.

Учасники конференції обговорювали також, на перший погляд, питання майже нереальне: створення союзу чи товариства українських та німецьких неурядових організацій для можливої координації хоча б тієї роботи, яка провадиться на рівні наших двох країн. Комусь ця ідея здалася нездійсненною, хтось вважає, що це саме те, що тепер необхідно. Слухаючи суперечки та аргументи — часом просто фантастичні, я раптом подумала: а чому ні? Адже багато хто з цих людей справді ідеаліст, а в них, буває, виходить те, чого не може врахувати жоден прагматик...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Гамбург.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Проти лома нема прийому?

З ініціативи України 12 листопада Рада Безпеки ООН на рівні міністрів закордонних справ проведе засідання з проблем тероризму. Очікується, що воно завершиться прийняттям документа, в якому буде відбито бачення шляхів подальшої боротьби з тероризмом. Тема ця, безумовно, актуальна. Ось і Ізраїльський культурний центр при Посольстві Ізраїлю в Україні разом з Києво-Могилянською академією вирішили зібрати вчений народ з метою подискутувати про демократію і терор.

Обговорювати проблеми тероризму зібралися не тільки вчені мужі, котрі знають про нього з книжок, газет і телерепортажів, а й ті, кому доводиться жити в країні, де ця загроза має постійний характер. Посол Ізраїлю в Україні Анна Азарі, ввічливо вислухавши теоретичні мудрування на тему тероризму, сказала просто: «Як живуть з тероризмом? Погано. Має рацію той, хто каже, що наша боротьба не завжди ефективна, але ми шукаємо нові способи і методи». І, на відміну від України, в Ізраїлі панацею від тероризму поки що не винайшли. Чому на відміну від України? Та тому, що глава Товариства «Україна—Ізраїль» Лариса Скорик точно знає, що робити: «Потрібна демократизація деспотичних режимів». На моє запитання, як конкретно вона порадила б демократизувати режими, пані Скорик відповідала довго і занадто широко. З'ясувалося, що штучно всіх демократизувати все-таки не вийде, але треба докладати зусиль для «підтримання сил, які прагнуть демократії». На жаль, глава Товариства «Україна—Ізраїль», як і більшість учасників розмови, ухилялася від її практичної площини. Приміром, так і залишилося нез'ясованим: бомбардування Іраку, Югославії та Афганістану — це демократизація чи ні? І дуже цікаво було б дізнатися, які сили в Афганістані нині прагнуть демократії? За часів СРСР це були таліби, яких підтримувала американська демократія. А тепер хто?

Конкретніше і ближче за всіх до практики виявився політолог Дмитро Корчинський. Він поділив терор на «добрий і поганий». Поганий — це коли літаки з пасажирами врізаються в будівлю Всесвітнього торгового центру, а добрий — коли вони падають на будівлю Пентагону. Він також досить ясно дав зрозуміти, що боротьба США з тероризмом приречена на провал, і всім нам залишається тільки чекати, що принесе торжество світової ісламської революції.

Утім, інші шановані учасники дискусії не були так упевнені в тому, хто кого переможе, але досить переконливо пролунала спільна думка: бомбардування — не метод боротьби з тероризмом. Проте інших, дійовиших методів, як з'ясувалося, немає. Адже навряд чи до них можна віднести огляд сумок на вході до магазинів, ручну перевірку багажу в аеропортах і заборону брати з собою в дорогу манікюрні речі...

Яна СТАДІЛЬНА.

Хроніка. Факти. Події

■ Манагуа

У Нікарагуа новий президент

На президентських виборах у Нікарагуа переміг представник правлячої Ліберальної партії Енріке Боланьос. Він набрав майже 53% голосів. Лідер Сандіністського фронту Даніель Ортега визнав свою поразку.

■ Кабул

Захоплено важливий район

Тривають бої сил Північного альянсу з талібами в провінції Балх на півночі Афганістану. Вони вже захопили стратегічно важливий район Зарі-Базар, що за 100 км від Мазарі-Шарифа.

■ Алжир

Чи знімуть санкції з Іраку?

Президенти США та Алжиру Джордж Буш і Абдельазіз Бутефліка провели переговори, на яких було порушено питання про скасування санкцій проти низки держав, зокрема Іраку. За словами Бутефліки, Вашингтон має переглянути заходи, які застосовують до цих держав.

■ Нью-Йорк

ООН підозрює «Аль-Каїду»

«Терористична організація Усами бен Ладена «Аль-Каїда» причетна до контрабанди сьєрра-леонських алмазів через Ліберію», — заявив експерт комісії ООН, яка веде моніторинг за здійсненням санкцій, запроваджених щодо Ліберії Радою Безпеки.

■ Афіни

Виявлено судно з нелегалами

Судно берегової охорони Греції узяло на буксир пасажирський корабель, на борту якого перебуває близько тисячі нелегальних іммігрантів. 50-метрове судно дрейфувало за 12 кілометрів на південний схід від грецького острова Закінтос в Іонічному морі.

■ Брюссель

Зустріч Арафата і Переса

Палестинський лідер Ясір Арафат і міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес зустрілися в Брюсселі. На зустрічі були присутні також представник ЄС з питань зовнішньої політики і безпеки Хав'єр Солана, комісар ЄС з питань зовнішньої політики Кріс Паттен і міністр закордонних справ Бельгії Луї Мішель.

■ Душанбе

Огляд аеродромів

Група військових спеціалістів США проводить інспекцію аеродромів у Таджикистані, щоб переконатися в їх придатності для використання ВПС США.

■ Ісламабад

Таліби просять ООН повернутися

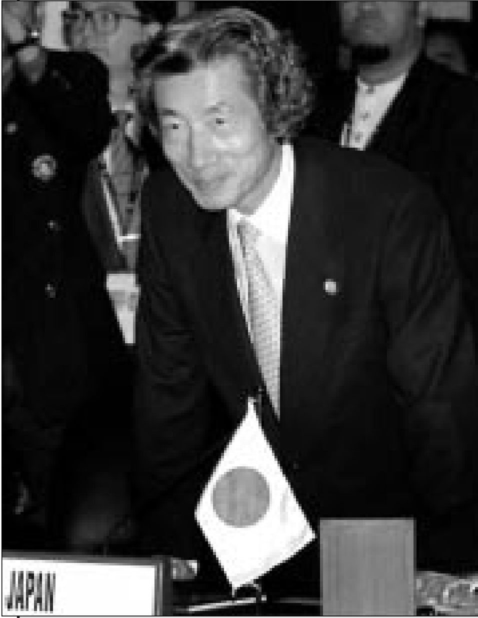
Посол талібів у Пакистані Абдул Салам Зайєф закликав представників ООН відновити свою діяльність в Афганістані, щоб запобігти гуманітарній катастрофі.

■ Бандар-Серi-Бегаване

Новий економічний простір

Учасники саміту країн, які входять до АСЕАН, ухвалили рішення про створення впродовж найближчих десяти років «тихоокеанської зони вільної торгівлі». Новий економічний простір об'єднуватиме десять країн із загальною чисельністю населення понад 1,7 млрд. осіб. Це може стати наймасштабнішим економічним проектом за всю історію.

***На знімку:** прем'єр-міністр Японії Дзюнітіро Коїдзумі на саміті АСЕАН.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Євроінтеграція

Усі на захист національної спадщини!

Міністри культури країн — членів Європейського союзу домовилися про розширення правового співробітництва у сфері запобігання нелегальному експорту культурних цінностей та їх повернення. В ЄС вважають, що така співпраця між європейськими країнами — єдина ефективна форма захисту національної спадщини в галузі образотворчого мистецтва, історії та археології. Крім того, міністри запропонували приєднатися до цієї домовленості країнам, які не входять в ЄС, а надто тим, які нині є кандидатами на вступ до союзу.

За даними ЮНЕСКО, щороку в Європі викрадають близько 60 тисяч витворів мистецтва, що мають культурну цінність. При цьому часто — із церков та музеїв.

У Страсбурзі боротимуться з тероризмом

На учорашньому брифінгу в Міністерстві закордонних справ України було представлено офіційного речника МЗС (ця посада з'явилася в українському зовнішньо-політичному відомстві нещодавно) — Ігоря Долгова, який водночас очолює департамент з питань політики та безпеки. Журналістам також повідомили, що керівником прес-служби МЗС призначено Сергія Бороденкова, який до цього виконував обов'язки начальника прес-служби.

Пан Долгов повідомив, що завтра у Страсбурзі відбудеться чергове засідання Комітету міністрів Ради Європи, в якому братиме участь держсекретар МЗС з питань євроінтеграції Олександр Чалий. На порядку денному — обговорення внеску Європи в боротьбу з тероризмом, захист прав людини та діяльність Європейського суду з прав людини. На засіданні буде відкрито для підписання другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну діяльність у розслідуванні кримінальних справах та ухвалено Європейську конвенцію про кібернетичну злочинність.

Ще однією зовнішньополітичною темою тижня стане економіка: в Києві триває нарада керівників торгово-економічних місій, які працюють у складі наших диппредставництв за кордоном.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Виступи кашмірських сепаратистів

В Індії у місті Срінагар пройшли антиамериканські виступи кашмірських сепаратистів. Члени радикальної Демократичної партії свободи Джамму та Кашміру протестували проти бомбардувань Сполученими Штатами та їхніми союзниками Афганістану. Учасники цієї акції передали військовому спостерігачу ООН у Срінагарі відповідний меморандум, у якому дії США в Афганістані різко засуджуються.

Кримінaлітет «но пасаран»?

Учора до Києва прибув міністр закордонних справ Королівства Іспанія Юзеп Піке-і-Кампс. Цей візит, за словами іспанського посла в Україні Луїса Гомеса де Аранди-і-Вільєна, «дуже тісно пов'язаний» з майбутнім головуванням Іспанії в ЄС. Воно розпочинається з 1 січня наступного року. Зважаючи на посилення впливу країни, яка на сьогодні має найкращі в Європі показники економічного зростання, українська сторона намагатиметься заручитися її підтримкою у вирішенні питань з Європейським союзом. Ще одною, нині вже майже обов'язковою, темою стане обговорення проблем боротьби з міжнародним тероризмом.

Під час візиту, окрім загальноєвропейських, розглядатимуться й суто двосторонні україно-іспанські відносини. Зокрема, заплановано підписання Угоди про боротьбу з організованою злочинністю. З огляду на 60 тисяч наших нелегалів, що працюють в Іспанії, та чималу кількість вітчизняних кримінальних угруповань, які паразитують на беззахисності співвітчизників (лише в Мадриді останнім часом поліцією знешкоджено п'ять «українських» угруповань, що займалися рекетом та торгівлею «живим товаром»), нагальність координації дій правоохоронних структур двох країн не викликає сумніву. Запланована угода повинна спростити шляхи обміну інформацією та узгодити дії правоохоронців. Бо на сьогодні, за словами посла Іспанії, склалася ситуація, коли «злочинці перетинають кордони вільніше за слідчих та суддів».

Передбачено також підписання Угоди про науково-технічне співробітництво та Протоколу про співробітництво українського та іспанського МЗС. За нашою інформацією, питання економічної співпраці розглядатимуть лише на рівні сприяння та заохочення приватних підприємців до інвестування в українську економіку. До речі, ухвалення Верховною Радою Земельного кодексу було дуже позитивно сприйняте в іспанських ділових колах і може значною мірою вплинути на розширення україно-іспанського економічного співробітництва.

Олег ДЕНИСОВ.

Чума страху

Кілька випадків сибірки, виявлених в Америці та розтиражованих ЗМІ по всьому білому світу, спричинили епідемію страху в Німеччині

Відповідні відомства і влада намагаються заспокоїти громадян, однак все-таки вважають за необхідне закликати їх до пильності, що спричиняє нову хвилю страху. В інституті бактеріології імені Роберта Коха терміново відкрито «гарячу лінію», куди можна звернутися в разі небезпеки або з питаннями у цій темі. Але невдовзі ця лінія допомоги теж почала захлинатися від перенапруження: стривожені громадяни телефонують безперервно. В інституті накопичилося кілька тисяч листів з білим порошком, аналіз якого слід провести.

Раніше вважалося, що небезпеки масових епідемій вже давно не існує, а нині вона з'явилася. І німецькі установи, підпорядковані міністерству охорони здоров'я та зобов'язані запобігати їм і у разі загрози зараження боротися з ними, виявилися не готові до цього. Мікробіологи інституту імені Роберта Коха дійшли висновку, що у разі бактеріологічної атаки вони безсилі будь-що зробити, оскільки нема системи раннього попередження. Мало того, в інституті недостатньо лабораторій для вивчення впливу збудників небезпечних захворювань на людину. Вони вважають, що необхідно створити установу, яка займалася б такими питаннями.

Перед минулими вихідними Німеччину приголомшила новина: у двох землях виявлено два випадки захворювання на сибірку. Через деякий час з'ясувалося, що тривога безпідставна: аналіз показав негативний результат. І хоча чимало фахівців вважає, що загроза бактеріологічної атаки нереальна, уряд сушить голову, як захистити країну не лише від можливої небезпеки, а й від таких «жартів»? Міністерство внутрішніх справ попередило, що у разі спіймання «жартівників» їм загрожує кримінальна відповідальність — позбавлення волі терміном на три роки, а також відшкодування моральних та фінансових збитків, якщо ображена сторона вимагатиме цього. Вони повинні будуть також відшкодувати витрати, пов'язані з марним залученням поліції та фахівців-мікробіологів. Щоправда, досі ще нікого не вдалося спіймати.

Уряд землі Гессен розв'язало це завдання інакше. Він встановив грошову винагороду для тих, хто виявить відправників конвертів з білим порошком. Миттю відшукався бажаючий отримати її: один громадянин, який одержав такого конверта, впізнав на ньому почерк сусіда.

Поки що це недобрі жарти. Але ніхто не може сказати, як стане справа, коли солдати Бундесверу все-таки вирушать до Афганістану.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Безробітний «вождь» вийшов у люди

Сьогодні дніпропетровський журналіст Юрій Боловін змінить професію і стане «вождем» світового пролетаріату. Сфотографуватися поруч чи й в обнімку з Володимиром Іллічем Леніним зможе кожен бажаючий. Можна ще й на гойдалці з ним погойдатися будь-якого вихідного дня. Приходьте на Набережну — і за певну суму матимете «унікальний» знімок на пам'ять.

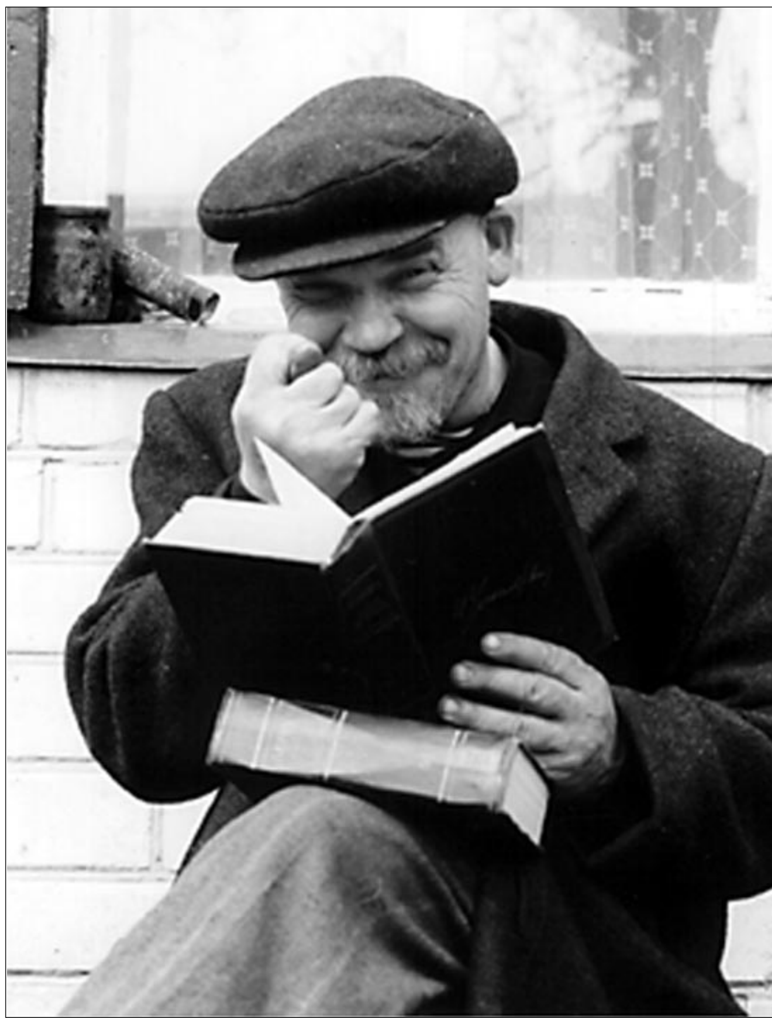
Як Юрій Боловін дійшов до такого життя?

Талановитий журналіст полюбляв скандальні та резонансні теми. Та коли минулися гласність і перебудова, і попит на непересічні здібності Юрія щез. Залишився він без роботи — жодній редакції вже не потрібен був бунтар і порушник спокою.

Ось тут і з'явився на горизонті відомий фотожурналіст Анатолій Красножон. Це він, скориставшись зовнішньою схожістю Боловіна з Іллічем, запропонував йому створити «сучасну гумористичну лениніану». Успіх виявився шаленим.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.
Дніпропетровськ.

Його орден, мабуть, дістався Брежнєву

Але про нього не забули. Навіть через 30 років після тих страшних подій

Один із героїв

Коли в Перу падали гори

Вони беруть пенал із свинцю. В ньому безліч відсіків. Кладуть туди проби клітин мурашки, птаха, жаби, свині, коня, корови. У контрольний відсік капають сірчаною кислотою. Дивляться у мікроскоп. За кілька секунд у відсіках обабіч контрольного відсіку клітини починають рухатися. Вони корчаться. Їм також боляче.

Студент медінституту Володимир Павлов розмірковує про єдність усього живого. Він вражений відкриттям краснодарського фотографа. Той помістив листок акації у низькочастотне електричне поле, проявив і побачив навколо листка світіння. Розірвав листок навпіл і знову зробив знімок. Контур світіння не змінився. Володимира Павлова цікавить взаємозв'язок клітин у людському організмі. Як вони передають енергію одна одній? Звідки клітини беруть енергію? Він читає літературу про єдине інформаційно-енергетичне поле, в якому всі ми живемо.

Син медсестри Катерини Єгорівни і військового лікаря Олексія Івановича народився 2 серпня 1941 року в Ашхабаді на прикордонній заставі. Тата вдома вже не було. Він вирушив 22 червня переставляти прикордонні стовпи із заходу на схід, а згодом зі сходу на захід і повернувся лише після Перемоги.

Вовчик тільки-но почав ходити в другий клас, аж тут лихо — землетрусом було дощенту зруйновано Ашхабад.

А потім родина Павлових перебралася на Кубань. Володя закінчив школу.

— Хірург — це рятувальник, — схвалив вибір сина Олексій Іванович.

А от власний шлях у лікарі Володя знайшов з того, що збив дівчину велосипедом. Звали її Ангеліна. Виявилося, вона також студентка медінституту. Він подумав, що тепер йому ніколи не виправдатися перед дівчиною і, як порядна людина, запропонував:

— Ліно, а чи не піти нам до музею образотворчого мистецтва?

Після тих екскурсій були «наслідки»... Донечок звуть Марина та Олена. Тепер уже й самі вони мають дітей. Дідусь Володимир уже розповів їм, чим можуть закінчитися поїздки велосипедом...

Коли влітку 1970 року по телеку показували заморську країну, на яку впали білі Кордильєри, він умить вирішив: їду. Хірург приймає оптимальні рішення.

ЦК ВЛКСМ задовольнив його прохання. Павлов був комсоргом медчастини заводу «Криворіжсталь» і знав, кому й куди телефонувати. Відповіли: «Увечері чекаємо». Він устиг. Загін, складений із лікарів, студентів медінститутів країни, фельдшерів, медсестер і альпіністів, шикувався на аеродромі в Домодєдові.

— Кореш, тримай-но коробки.

Мішок був важкий.

В обнімку з «Білим сонцем пустелі»

У мішку були стрічки «Білого сонця пустелі». Тож не самі лише космонавти полюбляли спостерігати за пригодами заблукалого гарему. Над Атлантикою Павлов заснув і прогавив каравели, якими плив Колумб.

Нічого страшного: йому треба було до Південної Америки, до країни Перу, котра не встигла втирати сльози. Підземний шторм силою майже у вісім балів струсонув країну інків. Колись про них казали: «Злидарі, що сидять на золотому троні». Золото давно вивезли іспанці. А злидні залишили як пам'ять по собі.

Після прийомів у Лімі загін рушив у гори. На висоті чотирьох тисяч метрів Луспекаєв з його павичами й чорною ікрою здавався особливо рідним. Індіанці з племені кечуа розуміли дідусів, що сиділи на ящиках з динамітом. Та особливий захват у них викликали зулейки, з якими симпатичний герой вів роз'яснювальну роботу. Напрацювавшися за день над операційним столом, Павлов був задоволений собою. Не кожний кіномеханік здатний позбавити болю. Частокіл перебинтованих рук, що виблискували під Південним Хрестом, був по-своєму гарний.

Вони лікували, оперували, діагностували перуанську бородавку, хворобу, вивчаючи яку лікар з Ліми Даніель Карріон 1895 року прищепив собі. За три тижні він помер. Молода людина не пошкодувала свого життя, щоб здобути потрібні медицині знання. Біля підніжжя його пам'ятника в Лімі Володя згодом покладе квітку кактуса.

Тим часом «прибульці» працювали цілодобово. Поранені траплялися на кожному кроці.

Сходження на Уаскаран

Уаскаран — гора заввишки понад шість тисяч метрів. Вона так само, як і білі Кордильєри, вкрита снігом. Того зловісного дня, 31 травня, на неї піднімалися альпіністи з Чехословаччини. Коли навколо все гуло, лилися потоки води і тріщали стовбури королівських пальм, від Уаскарана відокремилася брила у 80 мільйонів кубів. Відкололася, розгойдналася і впала на місто Юнгай, забравши 25 тисяч життів.

Помпея XX століття!

Табір лікарів розташовано біля підніжжя Уаскарана. Павлов і його колеги не бояться повторних поштовхів. Але це — вони. А мешканці довколишніх сіл — бояться. Фобію землетрусу лікувати важче, ніж вирізати апендикс. Поміркували — вирішили: піднятися на вершину Уаскарана і по-своєму поговорити зі злими духами. Про що й оголосили по радіо. На належній відстані від гори зібралося чимало індіанців. Альпіністи несли з собою матеріали для пам'ятника чехам. Земля вам пухом, браття!

Добро повертається

Останні тижні загін, де працює Павлов, перебуває в місті Манкос. Вражають срібно-зелені евкаліпти, зарості кактусів, віялові пальми. Спекотно. Хоча в Перу зима. Плюс 24 градуси вдень. Натомість увечері та вночі — просто-таки зимно.

Одного разу Володі приносять три курячих яйця. Розгубившись, бурмоче у відповідь:

— Від нашого стола — вашому столу.

Дав карамелі і пачку «Прими».

Пацієнт затягнувся і скривився: слабкий тютюн.

Павлов поспішає в сусідній табір, до друзів.

— Маньяна, Володю. Маньяна!

...Ідемо з ним вулицями Кривого Рогу. Павлов оце два дні як спустився з білих Кордильєр. Я пишу про нього нарис до «Комсомольской правды».

— Що таке «маньяна»?

Він заходиться сміхом.

— Щось середнє між нашим «згодом, колись-то» або «нащо поспішати» або «завтра».

— І справді, куди нам поспішати? — кажу.

Ресторан при готелі «Кривбас» давно зачинено. Ідемо до мене додому.

Ром був чудовий. Нам так сподобалося, що от уже тридцять років ми не від того, щоб повторити. Тим паче що живемо в одному будинку.

Нещодавно почув повідомлення: лікарів, які рятували тоді мешканців Перу, нагороджено найвищою нагородою країни — орденом Командора. Серед них має бути й Павлов.

Рано-вранці стукаю до нього. Відчиняє Ліна, каже:

— Вже погнав.

— Ліно, ти тепер дружина кавалера ордена Командора.

— Маньяна. Його ще треба отримати.

— Отримає. Всі, хто був там, отримають. Їхній президент уже підписав указ.

— Побачимо.

Тридцять років по тому

У травні цього року Володимирові Павлову, головному лікареві Дніпропетровської лікарні імені Мечникова, доктору медицини, професору, зателефонував Сергій Шойгу, запросив до себе в Москву.

Річ у тім, що свій родовід Міністерство з надзвичайних ситуацій Росії веде від того молодіжного загону, який працював тридцять років тому в Перу і в якому Володимир Павлов був «душею». Уряд Перу нагородив рятувальників своїми орденами. Та так вийшло, що орден Командора першим отримав Леонід Ілліч Брежнєв.

Документи на інших, справжніх учасників подій і досі мандрують різного роду бюрократичними установами.

Коротше, доки сонце зійде... Сергій Шойгу зібрав у себе в міністерстві всіх, кого міг зібрати, і вручив їм нагороду свого міністерства — медаль «Учасника надзвичайних гуманітарних операцій».

Добро повертається. Для нього немає строку давності.

Особливо для рятувальників.

Аркадій ПАЛЬМ.

Дніпропетровськ.

У номер

Дніпропетровськ

Справа конструктора — жива

Сьогодні виповнюється 90 років від дня народження Михайла Кузьмовича Янгеля — фундатора і генерального конструктора ракетно-космічного КБ «Південне».

Ім'я цієї людини зіркою першої величини досі світиться в сузір'ї найвидатніших на планеті творців космічної техніки. Очоливши у квітні 1954 року у Дніпропетровську Особливе конструкторське бюро № 586 з проектування ракет стратегічного призначення, Янгель потім приклав чимало зусиль не лише до випуску найгрізнішої у світі міжконтинентальної бойової зброї. Це під його керівництвом народжувалися спочатку знамениті ракетоносії «Космос» та «Інтеркосмос», а потім і «Зеніт» та «Циклон». Михайло Кузьмович був двічі Героєм Соціалістичної Праці, лауреатом Ленінської і Державної премій колишнього Радянського Союзу...

І ось останні новини з Державного КБ «Південне», що нині носить ім'я М. Янгеля. Спільно з кількома європейськими фірмами, передусім Росії та Італії, завершується створення оновленої ракети «Циклон-4». Вона буде спроможна виносити цілі великовагові комплекси на так звані перехідні навколоземні орбіти. Щоб потім, образно кажучи, «переміщати» їх далі. Це буде гідне продовження слави «Зеніту». І американського космодрому у Флориді новому «Циклонові» замало — для нього вже спеціально будують стартовий комплекс на бразильському космодромі Алькантара.

І ще: дніпропетровці завершили й конверсійне перепроектування в минулому страшних балістичних ракет СС-18 на мирні ракетоносії «Дніпро». Їх випробування вже відбулося. І стало ясно, що безліч — до ста на рік — найрізноманітніших «дрібних» апаратів можна буде виводити в космос з геть незначними витратами, зате за дуже високих гарантій надійності.

Запоріжжя

Не з криниці, але чиста

Новинкою порадувало вітчизняного споживача Запорізьке ВАТ «Пивобезалкогольний комбінат «Славутич», розпочавши випуск столової мінеральної води «Аквель». На відміну від лікувальних або напівлікувальних вод, має ступінь мінералізації менш як грам на літр і за стандартами Всесвітньої організації охорони здоров'я придатна до щоденного споживання. А склад мінеральних солей підібрано так, що вони не додають напою сольового смаку і водночас несуть необхідний мінімум корисних для організму речовин. За словами директора підприємства Петра Перетятька, випуск «Аквелі» став можливий завдяки введенню в дію додаткової станції глибокого очищення і підготовки води та нової лінії з розливу напоїв у пластикові пляшки.

Вл. інф.

Фотофакт

Пирятинський сироробний завод, що на Полтавщині, вважають одним із кращих в Україні. За добу тут переробляють по 200 тонн молока і виготовляють по 1,4 тонни якісного сиру, котрий купують також і росіяни. Можливо, що ця головка «Російського», яку демонструє начальник цеху дозрівання сирів Олена Оксенчук, опиниться на прилавках магазинів Москви чи Санкт-Петербурга.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про страхування»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 18, ст. 78; 1997 р., № 29, ст. 191; 1998 р., № 2, ст. 4, № 11-12, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2000 р., № 19, ст. 143, № 27, ст. 213, № 38, ст. 318, № 43, ст. 366, № 50, ст. 436; 2001 р., № 15, ст. 73, із змінами, внесеними законами України від 12 липня 2001 року № 2664-III та № 2665-III), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ
Про страхування

Цей Закон регулює відносини у сфері страхування і спрямований на створення ринку страхових послуг, посилення страхового захисту майнових інтересів підприємств, установ, організацій та громадян.

Дія цього Закону не поширюється на державне соціальне страхування.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття страхування

Страхування — це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.

Стаття 2. Страховики

Страховиками визнаються фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно з Законом України «Про господарські товариства» з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Учасників страховика повинно бути не менше трьох. Страхова діяльність в Україні здійснюється виключно страховиками — резидентами України.

В окремих випадках, встановлених законодавством України, страховиками визнаються державні організації, які створені і діють відповідно до цього Закону. У цьому разі використання слів «державна», «національна» або похідних від них у назві страховика дозволяється лише за умови, що єдиним власником такого страховика є держава.

Слова «страховик», «страхова компанія», «страхова організація» та похідні від них дозволяється використовувати у назві лише тим юридичним особам, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності.

Загальний розмір внесків страховика до статутних фондів інших страховиків України не може перевищувати 30 відсотків його власного статутного фонду, в тому числі розмір внеску до статутного фонду окремого страховика не може перевищувати 10 відсотків. Ці вимоги не поширюються на страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, у разі здійснення ним внесків до статутного фонду страховика, який здійснює страхування життя.

При створенні страховика або збільшенні зареєстрованого статутного фонду статутний фонд повинен бути сплачений виключно в грошовій формі. Дозволяється формування статутного фонду страховика цінними паперами, що випускаються державою, за їх номінальною вартістю в порядку, визначеному спеціальним уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю (далі — Уповноважений орган), але не більше 25 відсотків загального розміру статутного фонду.

Забороняється використовувати для формування статутного фонду векселі, кошти страхових резервів, а також кошти, одержані в кредит, позику та під заставу, і вносити нематеріальні активи.

Предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестрахування і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Дозволяються виконання зазначених видів діяльності у вигляді надання послуг для інших страховиків на підставі укладених цивільно-правових угод, надання послуг (виконання робіт), якщо це безпосередньо пов'язано із зазначеними видами діяльності, а також будь-які операції для забезпечення власних господарських потреб страховика.

Страховики, які здійснюють страхування життя, можуть надавати кредити страхувальникам, які уклали договори страхування життя.

Порядок, умови видачі та розміри кредитів і порядок формування резерву для покриття можливих втрат встановлюються Уповноваженим органом за погодженням з Національним банком України.

Юридичні особи, які не відповідають вимогам цієї статті, не можуть займатися страховою діяльністю.

Підприємства, установи та організації не можуть стати страховиками шляхом внесення змін до статутних документів за умови, що вони попередньо займалися іншим видом діяльності, навіть у разі виконання положень цієї статті.

Законодавством України може бути визначено уповноважених страховиків для здійснення тих чи інших видів страхування, у разі якщо здійснення тих чи інших правовідносин передбачає використання бюджетних коштів, валютних резервів держави, гарантій Кабінету Міністрів України. Обов'язковою умовою для визначення уповноважених страховиків має бути проведення відкритого тендеру з оприлюдненням у засобах масової інформації його умов і результатів та участь представників добровільних об'єднань страховиків. В інших випадках забороняється будь-яке уповноваження страховиків для здійснення окремих видів страхування з боку держави.

Стаття 3. Страхувальники

Страхувальниками визнаються юридичні особи та дієздатні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства України.

Страхувальники можуть укладати із страховиками договори про страхування третіх осіб (застрахованих осіб) лише за їх згодою, крім випадків, передбачених чинним законодавством. Застраховані особи можуть набувати прав і обов'язків страхувальника згідно з договором страхування.

Страхувальники мають право при укладанні договорів особистого страхування призначати за згодою застрахованої особи громадян або юридичних осіб (вигодонабувачів) для отримання страхових виплат, а також замінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

Страхувальники мають право при укладанні договорів страхування інших, ніж договори особистого страхування, призначати громадян або юридичних осіб (вигодонабувачів), які можуть зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, для отримання страхового відшкодування, а також замінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

Стаття 4. Об'єкти страхування

Об'єктами страхування можуть бути майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані:

з життям, здоров'ям, працездатністю та додатковою пенсією страхувальника або застрахованої особи (особисте страхування);

з володінням, користуванням і розпорядженням майном (майнове страхування);

з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі (страхування відповідальності).

Стаття 5. Форми страхування

Страхування може бути добровільним або обов'язковим.

Обов'язкові види страхування, які запроваджуються законами України, мають бути включені до цього Закону. Забороняється здійснення обов'язкових видів страхування, що не передбачені цим Законом.

Стаття 6. Добровільне страхування та його види

Добровільне страхування — це страхування, яке здійснюється на основі договору між страхувальником і страховиком. Загальні умови і порядок здійснення добровільного страхування визначаються правилами страхування, що встановлюються страховиком самостійно відповідно до вимог цього Закону. Конкретні умови страхування визначаються при укладенні договору страхування відповідно до законодавства.

Добровільне страхування у конкретного страховика не може бути обов'язковою передумовою при реалізації інших правовідносин.

Види добровільного страхування, на які видається ліцензія, визначаються згідно з прийнятими страховиком правилами (умовами) страхування, зареєстрованими Уповноваженим органом.

Видами добровільного страхування можуть бути:

1) страхування життя;

2) страхування від нещасних випадків;

3) медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);

4) страхування здоров'я на випадок хвороби;

5) страхування залізничного транспорту;

6) страхування наземного транспорту (крім залізничного);

7) страхування повітряного транспорту;

8) страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту);

9) страхування вантажів та багажу (вантажобагажу);

10) страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;

11) страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 цієї статті);

12) страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

13) страхування відповідальності власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

14) страхування відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

15) страхування відповідальності перед третіми особами (іншої, ніж передбачена пунктами 12-14 цієї статті);

16) страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту);

17) страхування інвестицій;

18) страхування фінансових ризиків;

19) страхування судових витрат;

20) страхування виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій;

21) страхування медичних витрат;

22) інші види добровільного страхування.

Характеристику та класифікаційні ознаки видів добровільного страхування визначає Уповноважений орган.

Страхування життя — це вид особистого страхування, який передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату згідно з договором страхування у разі смерті застрахованої особи, а також, якщо це передбачено договором страхування, у разі дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування та (або) досягнення застрахованою особою визначеного договором віку. Умови договору страхування життя можуть також передбачати обов'язок страховика здійснити страхову виплату у разі нещасного випадку, що стався із застрахованою особою, та (або) хвороби застрахованої особи. У разі, якщо при настанні страхового випадку передбачено регулярні послідовні довічні страхові виплати (страхування довічної пенсії), обов'язковим є передбачення у договорі страхування ризику смерті застрахованої особи протягом періоду між початком дії договору страхування та першою страховою виплатою з числа довічних страхових виплат. В інших випадках передбачення ризику смерті застрахованої особи є обов'язковим протягом всього строку дії договору страхування життя.

Страховики мають право займатися тільки тими видами добровільного страхування, які визначені в ліцензії.

Стаття 7. Види обов'язкового страхування

В Україні здійснюються такі види обов'язкового страхування:

1) медичне страхування;

2) особисте страхування медичних і фармацевтичних працівників (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини при виконанні ними службових обов'язків;

3) особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд);

4) страхування спортсменів вищих категорій;

5) страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини;

6) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;

7) авіаційне страхування цивільної авіації;

8) страхування відповідальності морського перевізника та виконавця робіт, пов'язаних із обслуговуванням морського транспорту, щодо відшкодування збитків, завданих пасажирам, багажу, пошті, вантажу, іншим користувачам морського транспорту та третім особам;

9) страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;

10) страхування засобів водного транспорту;

11) страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності;

12) страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту (порядок та умови цього страхування визначаються спеціальним законом України);

13) страхування працівників (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України), які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, в тому числі здійснюють догляд за особами, які страждають на психічні розлади;

14) страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру;

15) страхування цивільної відповідальності інвестора, в тому числі за шкоду, заподіяну довкіллю, здоров'ю людей, за угодою про розподіл продукції, якщо інше не передбачено такою угодою;

16) страхування майнових ризиків за угодою про розподіл продукції у випадках, передбачених Законом України «Про угоди про розподіл продукції»;

17) страхування фінансової відповідальності, життя і здоров'я тимчасового адміністратора та ліквідатора фінансової установи;

18) страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України «Про нафту і газ»;

19) страхування медичних та інших працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) на випадок захворювання на інфекційні хвороби, пов'язаного з виконанням ними професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб;

20) страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів;

21) страхування персоналу ядерних установок, джерел іонізуючого випромінювання, а також державних інспекторів з нагляду за ядерною та радіаційною безпекою безпосередньо на ядерних установках від ризику негативного впливу іонізуючого випромінювання на їхнє здоров'я за рахунок коштів ліцензіатів;

22) страхування об'єктів космічної діяльності (наземна інфраструктура), перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Національного космічного агентства України;

23) страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності;

24) страхування об'єктів космічної діяльності (космічна інфраструктура), які є власністю України, щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на космодромі, запуском та експлуатацією її у космічному просторі;

25) страхування відповідальності щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на космодромі, запуском та експлуатацією її у космічному просторі;

26) страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів;

27) страхування професійної відповідальності осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України;

28) страхування відповідальності власників собак (за переліком порід, визначених Кабінетом Міністрів України) щодо шкоди, яка може бути заподіяна третім особам;

29) страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї;

30) страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків у випадках та згідно з переліком тварин, встановленими Кабінетом Міністрів України;

31) страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю туриста або його майну;

32) страхування відповідальності морського судновласника;

33) страхування ліній електропередач та перетворюючого обладнання передавачів електроенергії від пошкодження внаслідок впливу стихійних лих або техногенних катастроф та від протиправних дій третіх осіб.

Для здійснення обов'язкового страхування Кабінет Міністрів України встановлює порядок та правила його проведення, форми типового договору, особливі умови ліцензування обов'язкового страхування, розміри страхових сум та максимальні розміри страхових тарифів або методику актуарних розрахунків.

Стаття 8. Страховий ризик і страховий випадок

Страховий ризик — певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий випадок — подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі.

Стаття 9. Страхова сума, страхова виплата, страхове відшкодування і франшиза

Страхова сума — грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку.

Страхова виплата — грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку.

Страхові виплати за договором страхування життя здійснюються в розмірі страхової суми (її частини) та (або) у вигляді регулярних, послідовних виплат обумовлених у договорі страхування сум (ануїтету).

Розмір страхової суми та (або) розміри страхових виплат визначаються за домовленістю між страховиком та страхувальником під час укладання договору страхування або внесення змін до договору страхування, або у випадках, передбачених чинним законодавством.

Страхова сума може бути встановлена по окремому страховому випадку, групі страхових випадків, договору страхування у цілому.

Страхова сума не встановлюється для страхового випадку, у разі настання якого здійснюються регулярні, послідовні страхові виплати у вигляді ануїтету.

Зазначена у договорі страхування життя величина інвестиційного доходу не повинна перевищувати чотирьох відсотків річних.

Договором страхування життя обов'язково передбачається збільшення розміру страхової суми та (або) розміру страхових виплат на суми (бонуси), які визначаються страховиком один раз на рік за результатами отриманого інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя за вирахуванням витрат страховика на ведення справи у розмірі до 15 відсотків отриманого інвестиційного доходу та обов'язкового відрахування в математичні резерви частки інвестиційного доходу, що відповідає розміру інвестиційного доходу, який застосовується для розрахунку страхового тарифу за цим договором страхування та у разі індексації розміру страхової суми та (або) розміру страхових виплат за офіційним індексом інфляції, відрахування в математичні резерви частки інвестиційного доходу, що відповідає такій індексації.

Договором страхування життя також може бути передбачено збільшення розміру страхової суми та (або) розміру страхових виплат на суми (бонуси), які визначаються страховиком один раз на рік за іншими фінансовими результатами його діяльності (участь у прибутках страховика).

Прийняті страховиком додаткові страхові зобов'язання повідомляються страхувальнику письмово і не можуть бути у подальшому зменшені в односторонньому порядку.

У разі несплати страхувальником чергового страхового внеску в розмірі та у строки, передбачені правилами та договором страхування життя, таким договором може бути передбачено право страховика в односторонньому порядку зменшити (редукувати) розмір страхової суми та (або) страхових виплат.

Договором страхування життя може бути передбачено індексацію (зміну) за офіційним індексом інфляції розміру страхової суми та (або) страхових виплат протягом дії договору страхування життя за умови відповідної індексації (зміни) розміру страхового платежу

(страхового внеску, страхової премії). Порядок та умови індексації визначаються правилами та договором страхування.

Страхові виплати за договорами особистого страхування здійснюються незалежно від суми, яку має отримати одержувач за державним соціальним страхуванням та соціальним забезпеченням, і суми, що має бути йому сплачена як відшкодування збитків.

Розмір страхової суми визначається договором страхування або чинним законодавством під час укладання договору страхування чи зміни договору страхування. У разі якщо при настанні страхового випадку передбачаються послідовні довічні страхові виплати, у договорі страхування визначаються розміри таких послідовних довічних страхових виплат, а страхова сума по цих випадках не встановлюється.

При страхуванні майна страхова сума встановлюється в межах вартості майна за цінами і тарифами, що діють на момент укладання договору, якщо інше не передбачено договором страхування.

Страхове відшкодування — страхова виплата, яка здійснюється страховиком у межах страхової суми за договорами майнового страхування і страхування відповідальності при настанні страхового випадку.

Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, якого зазнав страхувальник. Непрямі збитки вважаються застрахованими, якщо це передбачено договором страхування. У разі коли страхова сума становить певну частку вартості застрахованого об'єкта, страхове відшкодування виплачується у такій же частці від визначених по страховій події збитків, якщо інше не передбачено умовами страхування.

Франшиза — частина збитків, що не відшкодовується страховиком згідно з договором страхування.

Якщо майно застраховане у кількох страховиків і загальна страхова сума перевищує дійсну вартість майна, то страхове відшкодування, що виплачується усіма страховиками, не може перевищувати дійсної вартості майна. При цьому кожний страховик здійснює виплату пропорційно розміру страхової суми за укладеним ним договором страхування.

Стаття 10. Страховий платіж, страховий тариф

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) — плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування.

Страховий тариф — ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Страхові тарифи при добровільній формі страхування обчислюються страховиком актуарно (математично) на підставі відповідної статистики настання страхових випадків, а за договорами страхування життя — також з урахуванням величини інвестиційного доходу, яка повинна зазначатися у договорі страхування. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою сторін.

Актуарними розрахунками можуть займатися особи, які мають відповідну кваліфікацію згідно з вимогами, встановленими Уповноваженим органом, яка підтверджується відповідним свідоцтвом.

Стаття 11. Співстрахування

Об'єкт страхування може бути застрахований за одним договором страхування та за згодою страхувальника кількома страховиками (співстрахування). При цьому в договорі повинні міститися умови, що визначають права і обов'язки кожного страховика.

За наявності відповідної угоди між співстраховиками і страхувальником один із співстраховиків може представляти всіх інших у взаємовідносинах із страхувальником, залишаючись відповідальним перед ним лише у розмірі своєї частки.

Стаття 12. Перестрахування

Перестрахування — страхування одним страховиком (цедентом, перестрахувальником) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика (перестраховика) резидента або нерезидента, який має статус страховика або перестраховика, згідно з законодавством країни, в якій він зареєстрований.

Перестрахування у страховика (перестраховика) нерезидента здійснюється згідно з вимогами та в порядку, встановленими Кабінетом Міністрів України.

Страховик (цедент, перестрахувальник) зобов'язаний повідомляти перестраховика про всі зміни свого договору з страхувальником.

Страховик (цедент, перестрахувальник), який уклав з перестраховиком договір про перестрахування, залишається відповідальним перед страхувальником у повному обсязі згідно з договором страхування.

У разі, якщо обсяги страхових платежів, що передаються в перестрахування нерезидентам, перевищують 50 відсотків їх загального розміру, отриманого з початку календарного року, перестрахувальник подає до Уповноваженого органу декларацію за звітний період за формою, встановленою Кабінетом Міністрів України.

У декларації страховик (перестрахувальник) зобов'язаний вказати інформацію про ризики та об'єкти страхування, які перестраховуються у нерезидентів, дані про нерезидентів перестраховиків та про перестраховиків брокерів, іншу інформацію, визначену Кабінетом Міністрів України.

Уповноважений орган може проводити тематичні перевірки страховиків на підставі аналізу поданих декларацій.

Стаття 13. Об'єднання страховиків

Страховики можуть утворювати спілки, асоціації та інші об'єднання для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм, якщо їх утворення не суперечить законодавству України. Ці об'єднання не можуть займатися страховою діяльністю.

Об'єднання страховиків діють на підставі статутів і набувають прав юридичної особи після їх державної реєстрації. Орган, що здійснює реєстрацію об'єднань страховиків, у десятиденний строк з дня реєстрації повідомляє про це Уповноважений орган.

Страховики, яким дозволено займатися страхуванням відповідальності власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам, та за умовами, передбаченими міжнародними договорами України щодо зазначеного виду страхування, зобов'язані утворити Моторне (транспортне) страхове бюро, яке є юридичною особою, що утримується за рахунок коштів страховиків.

Моторне (транспортне) страхове бюро є єдиним об'єднанням страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам. Участь страховиків у Моторному (транспортному) страховому бюро є умовою здійснення діяльності щодо обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Основними завданнями Моторного (транспортного) страхового бюро є:

виконання страхових зобов'язань із зазначеного у цій статті виду обов'язкового страхування за страховиків — його членів у разі їх неплатоспроможності;

виплати із централізованих страхових резервних фондів у межах, передбачених умовами здійснення зазначеного у цій статті виду обов'язкового страхування, компенсацій за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю потерпілих у дорожньо-транспортних подіях, що сталися з вини водіїв невстановленого транспорту; коли винуватець загинув і не мав чинного договору такого обов'язкового страхування; в інших випадках та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України;

забезпечення пільгового страхування для окремих категорій автовласників за рахунок коштів централізованих страхових резервних фондів у випадках та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

До Моторного (транспортного) страхового бюро, яке здійснило виплату компенсацій, в межах фактичних витрат переходить право вимоги, яке потерпілий або інша особа, що одержала таку компенсацію, має до особи, відповідальної за заподіяну шкоду.

Моторне (транспортне) страхове бюро забезпечує членство України в міжнародній системі автострахування «Зелена Картка» та виконання загальновизнаних зобов'язань перед аналогічними уповноваженими організаціями інших країн — членів цієї системи.

Моторне (транспортне) страхове бюро є організацією — гарантом по відшкодуванню шкоди: на території країн — членів міжнародної системи автострахування «Зелена Картка», спричиненої власниками (користувачами) зареєстрованих в Україні транспортних засобів, якщо такі власники (користувачі) надали відповідним іноземним органам страховий сертифікат «Зелена Картка», виданий від імені страховиків — членів Моторного (транспортного) страхового бюро; на території України, спричиненої водіями-нерезидентами, на умовах та в обсягах, встановлених законодавством про обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів та принципами взаємного врегулювання шкоди на території країн — членів міжнародної системи автострахування «Зелена Картка»; за інших обставин, на умовах, визначених чинним законодавством про цивільну відповідальність власників транспортних засобів.

У випадку, коли Моторним (транспортним) страховим бюро відповідно до правил міжнародної системи автострахування «Зелена Картка» було здійснене відшкодування шкоди за страховика — члена об'єднання або за власника (користувача) зареєстрованого в Україні транспортного засобу, який використовував за кордоном підроблений або змінений у незаконний спосіб страховий сертифікат «Зелена Картка» та спричинив дорожньо-транспортну подію, відповідні витрати Моторного (транспортного) страхового бюро мають бути компенсовані такими особами в повному обсязі.

Фінансування виконання гарантійних функцій та завдань Моторного (транспортного) страхового бюро здійснюється за рахунок коштів централізованих страхових резервних фондів, органами управління якими є це об'єднання страховиків.

Моторне (транспортне) страхове бюро, за погодженням з Уповноваженим органом, встановлює єдиний зразок страхових свідоцтв (полісів, сертифікатів), які є формою договору обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Законодавством України Моторному (транспортному) страховому бюро можуть бути надані права щодо прийняття рішень, які є обов'язковими для страховиків — членів Моторного (транспортного) страхового бюро в частині уніфікації порядку укладання та виконання договорів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Страховики, яким дозволено займатися страхуванням авіаційних ризиків, та страховики, яким дозволено займатися страхуванням морських ризиків, можуть створити Авіаційне страхове бюро та Морське страхове бюро, які мають бути юридичними особами, що утримуються за рахунок коштів страховиків.

Страховики, які мають дозвіл на страхування відповідальності операторів ядерних установок за шкоду, що може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, зобов'язані утворити ядерний страховий пул, який має бути юридичною особою, що утримується за рахунок коштів страховиків.

Стаття 14. Товариства взаємного страхування

Громадяни та юридичні особи з метою страхового захисту своїх майнових інтересів можуть створювати товариства взаємного страхування в порядку і на умовах, визначених законодавством України.

Стаття 15. Посередницька діяльність у сфері страхування

Страхова діяльність в Україні може провадитися за участю страхових посередників. Страховими посередниками можуть бути страхові або перестрахові брокери, страхові агенти.

Посередницька діяльність страхових та перестрахових брокерів у страхуванні та перестрахуванні здійснюється як виключний вид діяльності і може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою, укладанням та виконанням (супроводом) договорів страхування (перестрахування), в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань за угодою відповідно із страхувальником або перестрахувальником, інші посередницькі послуги у страхуванні та перестрахуванні за переліком, встановленим Уповноваженим органом.

Страхові брокери — юридичні особи або громадяни, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у страхуванні від свого імені на підставі брокерської угоди з особою, яка має потребу у страхуванні як страхувальник. Страхові брокери — громадяни, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності, не мають права отримувати та перераховувати страхові платежі, страхові виплати та виплати страхового відшкодування.

Перестрахові брокери — юридичні особи, які здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у перестрахуванні від свого імені на підставі брокерської угоди із страховиком, який має потребу у перестрахуванні як перестрахувальник.

Дозволяється здійснення діяльності страхового та перестрахового брокера однією юридичною особою за умови виконання нею вимог щодо здійснення діяльності страхового та перестрахового брокера.

Порядок реєстрації страхових та перестрахових брокерів визначається Уповноваженим органом.

Страхові агенти — громадяни або юридичні особи, які діють від імені та за дорученням страховика і виконують частину його страхової діяльності, а саме: укладають договори страхування, одержують страхові платежі, виконують роботи, пов'язані із здійсненням страхових виплат та страхових відшкодувань. Страхові агенти є представниками страховика і діють в його інтересах за винагороду на підставі договору доручення із страховиком.

Посередницька діяльність на території України з укладання договорів страхування з іноземними страховиками не допускається, крім договорів перестрахування з дотриманням вимог статті 30 цього Закону.

Страхові або перестрахові брокери-нерезиденти можуть надавати послуги лише через постійні представництва в Україні, які повинні бути зареєстровані як платники податку відповідно до законодавства України та включені до державного реєстру страхових або перестрахових брокерів.

Розділ II. ДОГОВОРИ СТРАХУВАННЯ

Стаття 16. Договір страхування

Договір страхування — це письмова угода між страхувальником і страховиком, згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування страхувальником, на користь якої укладено договір страхування (подати допомогу, виконати послугу тощо), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору.

Страховики, які здійснюють страхування життя, зобов'язані вести персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування життя в порядку та на умовах, визначених Уповноваженим органом.

Договори страхування укладаються відповідно до правил страхування.

Договір страхування повинен містити:

назву документа;

назву та адресу страховика;

прізвище, ім'я, по батькові або назву страхувальника та застрахованої особи, їх адреси та дати народження;

прізвище, ім'я, по батькові, дату народження або назву вигодонабувача та його адресу;

зазначення об'єкта страхування;

розмір страхової суми за договором страхування іншим, ніж договір страхування життя;

розмір страхової суми та (або) розміри страхових виплат за договором страхування життя;

перелік страхових випадків;

розміри страхових внесків (платежів, премій) і строки їх сплати;

страховий тариф (страховий тариф не визначається для страхових випадків, для яких не встановлюється страхова сума);

строк дії договору;

порядок зміни і припинення дії договору;

умови здійснення страхової виплати;

причини відмови у страховій виплаті;

права та обов'язки сторін і відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору;

інші умови за згодою сторін;

підписи сторін.

Уповноважений орган має право встановлювати додаткові вимоги до договорів страхування життя та договорів страхування майна громадян.

Відповідно до міжнародних систем страхування, які вимагають застосування уніфікованих умов страхування, договори страхування укладаються відповідно до таких умов страхування, з урахуванням вимог, передбачених цим Законом.

У разі виїзду зареєстрованого в Україні автотранспортного засобу на територію іншої країни — члена міжнародної системи автострахування «Зелена Картка», власник такого транспортного засобу зобов'язаний укласти договір обов'язкового страхування цивільної відповідальності власника (користувача) транспортного засобу перед третіми особами, дія якого поширюється на ці країни, та отримати від страховика — повного члена Моторного (транспортного) страхового бюро страховий сертифікат «Зелена Картка» єдиного зразка, який прийнятий в усіх країнах — членах цієї міжнародної системи страхування.

Стаття 17. Правила страхування

Правила страхування розробляються страховиком для кожного виду страхування окремо і підлягають реєстрації в Уповноваженому органі при видачі ліцензії на право здійснення відповідного виду страхування.

Правила страхування повинні містити:

перелік об'єктів страхування;

порядок визначення розмірів страхових сум та (або) розмірів страхових виплат;

страхові ризики;

виключення із страхових випадків і обмеження страхування;

строк та місце дії договору страхування;

порядок укладення договору страхування;

права та обов'язки сторін;

дії страхувальника у разі настання страхового випадку;

перелік документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків;

порядок і умови здійснення страхових виплат;

строк прийняття рішення про здійснення або відмову в здійсненні страхових виплат;

причини відмови у страховій виплаті або виплаті страхового відшкодування;

умови припинення договору страхування;

порядок вирішення спорів;

страхові тарифи за договорами страхування іншими, ніж договори страхування життя;

страхові тарифи та методику їх розрахунку за договорами страхування життя;

особливі умови.

У разі, якщо страховик запроваджує нові правила страхування чи коли до правил страхування вносяться зміни та (або) доповнення, страховик повинен подати ці нові правила, зміни та (або) доповнення для реєстрації до Уповноваженого органу.

Уповноважений орган має право відмовити у видачі ліцензії та реєстрації правил чи змін та (або) доповнень до них, якщо подані правила страхування або зміни чи доповнення до них суперечать чинному законодавству, порушують чи обмежують права страхувальника або не відповідають вимогам цієї статті.

Стаття 18. Укладання і початок дії договору страхування

Для укладання договору страхування страхувальник подає страховику письмову заяву за формою, встановленою страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти договір страхування. При укладанні договору страхування страховик має право запросити у страхувальника баланс або довідку про фінансовий стан, підтверджені аудитором (аудиторською фірмою), та інші документи, необхідні для оцінки страховиком страхового ризику.

Факт укладання договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено договором страхування.

Договір страхування життя може бути укладений як шляхом складання одного документа (договору страхування), підписаного сторонами, так і шляхом обміну листами, документами, підписаними стороною, яка їх надсилає. У разі надання страхувальником письмової заяви за формою, встановленою страховиком, що виражає намір укласти договір страхування, такий договір може бути укладений шляхом надіслання страхувальнику копії правил страхування та видачі страхувальнику страхового свідоцтва (поліса), який не містить розбіжностей з поданою заявою. Заява складається у двох примірниках, копія заяви надсилається страхувальнику з відміткою страховика або його уповноваженого представника про прийняття запропонованих умов страхування.

Стаття 19. Валюта страхування

Страхувальники згідно з укладеними договорами страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а страхувальник-нерезидент — у іноземній вільно конвертованій валюті або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених чинним законодавством України, з урахуванням положень частини четвертої цієї статті при укладанні договорів страхування життя.

Якщо дія договору страхування поширюється на іноземну територію відповідно до укладених угод з іноземними партнерами, то порядок валютних розрахунків регулюється відповідно до вимог законодавства України про валютне регулювання.

Страхова виплата здійснюється тією валютою, яка передбачена договором страхування, якщо інше не передбачено законодавством України.

Грошові зобов'язання сторін по договорах страхування життя, за їх згодою, можуть бути визначені як у національній валюті України, так і у вільно конвертованій валюті або розрахункових величинах, що визначають фактичний розмір зобов'язань страховика на дату виникнення або виконання цих зобов'язань.

Стаття 20. Обов'язки страховика

Страховик зобов'язаний:

1) ознайомити страхувальника з умовами та правилами страхування;

2) протягом двох робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення страхової виплати або страхового відшкодування страхувальнику;

3) при настанні страхового випадку здійснити страхову виплату або виплату страхового відшкодування у передбачений договором строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхової виплати (страхового відшкодування) шляхом сплати страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами договору страхування;

4) відшкодувати витрати, понесені страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору;

5) за заявою страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або збільшення вартості майна переукласти з ним договір страхування;

6) тримати в таємниці відомості про страхувальника та його майновий стан за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки страховика.

Стаття 21. Обов'язки страхувальника

Страхувальник зобов'язаний:

(Закінчення на 12—13-й стор.).

(Початок на 10—11-й стор.).

1) своєчасно вносити страхові платежі;

2) при укладанні договору страхування надати інформацію страховикові про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

3) повідомити страховика про інші діючі договори страхування щодо цього об'єкта страхування;

4) вживати заходів щодо запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку;

5) повідомити страховика про настання страхового випадку в строк, передбачений умовами страхування.

Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки страхувальника.

Стаття 22. Зміна страхувальника-громадянина в договорі страхування

У разі смерті страхувальника-громадянина, який уклав договір майнового страхування, права і обов'язки страхувальника переходять до осіб, які одержали це майно в спадщину. Страховик або будь-хто із спадкоємців має право ініціювати переукладення договору страхування.

В інших випадках права і обов'язки страхувальника можуть перейти до іншого громадянина чи юридичної особи лише за згодою страховика, якщо інше не передбачено договором страхування.

У разі смерті страхувальника, який уклав договір особистого страхування на користь третіх осіб, його права і обов'язки можуть перейти як до цих осіб, так і до осіб, на яких відповідно до чинного законодавства покладено обов'язки щодо охорони прав і законних інтересів застрахованих.

Стаття 23. Наслідки втрати страхувальником прав юридичної особи

Якщо страхувальник — юридична особа припиняється і встановлюються його правонаступники, права та обов'язки страхувальника переходять до правонаступника.

Стаття 24. Наслідки втрати страхувальником-громадянином дієздатності

У разі визнання судом страхувальника-громадянина недієздатним його права і обов'язки за договором страхування переходять до його опікуна, а дія договору страхування цивільної відповідальності припиняється з часу втрати ним дієздатності.

У разі визнання судом страхувальника-громадянина обмежено дієздатним він здійснює свої права і обов'язки страхувальника за договором страхування лише за згодою піклувальника.

Стаття 25. Порядок і умови здійснення страхових виплат та страхового відшкодування

Здійснення страхових виплат і виплата страхового відшкодування проводиться страховиком згідно з договором страхування або законодавством на підставі заяви страхувальника (його правонаступника або третіх осіб, визначених умовами страхування) і страхового акта (аварійного сертифіката), який складається страховиком або уповноваженою ним особою (аварійним комісаром) у формі, що визначається страховиком.

Аварійні комісари — особи, які займаються визначенням причин настання страхового випадку та розміру збитків, кваліфікаційні вимоги до яких встановлюються актами чинного законодавства України.

Страховик та страхувальник мають право залучити за свій рахунок аварійного комісара до розслідування обставин страхового випадку. Страховик не може відмовити страхувальнику в проведенні розслідування і повинен ознайомити аварійного комісара з усіма обставинами страхового випадку, надати всі необхідні матеріальні докази та документи.

У разі необхідності страховик або Моторне (транспортне) страхове бюро можуть робити запити про відомості, пов'язані із страховим випадком, до правоохоронних органів, банків, медичних закладів та інших підприємств, установ і організацій, що володіють інформацією про обставини страхового випадку, а також можуть самостійно з'ясовувати причини та обставини страхового випадку.

Підприємства, установи та організації зобов'язані надсилати відповіді страховикам та Моторному (транспортному) страховому бюро на запити про відомості, пов'язані із страховим випадком, у тому числі й дані, що є комерційною таємницею. При цьому страховик та Моторне (транспортне) страхове бюро несуть відповідальність за їх розголошення в будь-якій формі, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 26. Відмова у страхових виплатах або страховому відшкодуванні

Підставою для відмови страховика у здійсненні страхових виплат або страхового відшкодування є:

1) навмисні дії страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України;

2) вчинення страхувальником-громадянином або іншою особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;

3) подання страхувальником свідомо неправдивих відомостей про об'єкт страхування або про факт настання страхового випадку;

4) отримання страхувальником повного відшкодування збитків за майновим страхуванням від особи, винної у їх заподіянні;

5) несвоєчасне повідомлення страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення страховикові перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків;

6) інші випадки, передбачені законодавством України.

Умовами договору страхування можуть бути передбачені інші підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, якщо це не суперечить законодавству України.

Рішення про відмову у страховій виплаті приймається страховиком у строк не більший передбаченого правилами страхування та повідомляється страхувальнику в письмовій формі з обгрунтуванням причин відмови.

Відмову страховика у страховій виплаті може бути оскаржено страхувальником у судовому порядку.

Негативний фінансовий стан страховика не є підставою для відмови у виплаті страхових сум (їх частин) або страхового відшкодування страхувальнику.

Стаття 27. Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за заподіяні збитки

До страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, в межах фактичних затрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

Стаття 28. Припинення дії договору страхування

Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:

1) закінчення строку дії;

2) виконання страховиком зобов'язань перед страхувальником у повному обсязі;

3) несплати страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки. При цьому договір вважається достроково припиненим у випадку, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою страховика протягом десяти робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги страхувальнику, якщо інше не передбачено умовами договору;

4) ліквідації страхувальника-юридичної особи або смерті страхувальника-громадянина чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 цього Закону;

5) ліквідації страховика у порядку, встановленому законодавством України;

6) прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним;

7) в інших випадках, передбачених законодавством України.

Дію договору страхування може бути достроково припинено за вимогою страхувальника або страховика, якщо це передбачено умовами договору страхування. Дія договору особистого страхування не може бути припинена страховиком достроково, якщо на це немає згоди страхувальника, який виконує всі умови договору страхування, та якщо інше не передбачено умовами договору та законодавством України.

Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніш як за 30 календарних днів до дати припинення дії договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

У разі дострокового припинення дії договору страхування, крім договору страхування життя, за вимогою страхувальника страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхових сум та страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування. Якщо вимога страхувальника обумовлена порушенням страховиком умов договору страхування, то останній повертає страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.

У разі дострокового припинення договору страхування, крім страхування життя, за вимогою страховика страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога страховика обумовлена невиконанням страхувальником умов договору страхування, то страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхових сум та страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування.

У разі дострокового припинення дії договору страхування життя страховик виплачує страхувальнику викупну суму, яка є майновим правом страхувальника за договором страхування життя.

Якщо вимога страховика зумовлена невиконанням страхувальником умов договору страхування, страхувальнику повертається викупна сума.

Викупна сума — це сума, яка виплачується страховиком у разі дострокового припинення дії договору страхування життя та розраховується математично на день припинення договору страхування життя залежно від періоду, протягом якого діяв договір страхування життя, згідно з методикою, яка проходить експертизу в Уповноваженому органі, здійснена актуарієм і є невід'ємною частиною правил страхування життя. Уповноважений орган може встановити вимоги до методики розрахунку викупної суми.

Не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі, за умови дострокового припинення договору страхування.

Стаття 29. Недійсність договору страхування

Договір страхування вважається недійсним з моменту його укладання у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

Відповідно до цього Закону договір страхування визнається недійсним і не підлягає виконанню також у разі:

1) якщо його укладено після страхового випадку;

2) якщо об'єктом договору страхування є майно, яке підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

Розділ III. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИКІВ

Стаття 30. Умови забезпечення платоспроможності страховиків

Страховики зобов'язані дотримуватися таких умов забезпечення платоспроможності:

наявності сплаченого статутного фонду та наявності гарантійного фонду страховика;

створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань;

перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

Мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, встановлюється в сумі, еквівалентній 1 млн. євро, а страховика, який займається страхуванням життя, — 1,5 млн. євро за валютним обмінним курсом валюти України.

До гарантійного фонду страховика належить додатковий та резервний капітал, а також сума нерозподіленого прибутку.

Страховики за рахунок нерозподіленого прибутку можуть створювати вільні резерви.

Вільні резерви — це частка власних коштів страховика, яка резервується з метою забезпечення платоспроможності страховика відповідно до прийнятої методики здійснення страхової діяльності.

Для забезпечення виконання страховиками зобов'язань щодо окремих видів обов'язкового страхування страховики можуть утворювати централізовані страхові резервні фонди та органи, які здійснюють управління цими фондами. Положення про ці фонди затверджується Уповноваженим органом.

Джерелами утворення централізованих страхових резервних фондів можуть бути відрахування від надходжень страхових платежів, внески власних коштів страховика, а також доходи від розміщення коштів централізованих страхових резервних фондів.

Страховики відповідно до обсягів страхової діяльності зобов'язані підтримувати належний рівень фактичного запасу платоспроможності (нетто-активів).

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи) страховика визначається вирахуванням із вартості майна (загальної суми активів) страховика суми нематеріальних активів і загальної суми зобов'язань, у тому числі страхових. Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам страхових резервів, які страховик зобов'язаний формувати у порядку, передбаченому цим Законом.

На будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме:

перша — підраховується шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50 відсотків страхових премій, належних перестраховикам;

друга — підраховується шляхом множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестрахування.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює страхування життя, на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) на 0,05.

Загальна величина резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) дорівнює сумі резервів довгострокових зобов'язань (математичних резервів), які визначаються на будь-яку дату окремо по кожному договору страхування життя.

Якщо страхова сума за окремим об'єктом страхування перевищує 10 відсотків суми сплаченого статутного фонду і сформованих вільних резервів та страхових резервів, страховик зобов'язаний укласти договір перестрахування.

Страховики, які прийняли на себе страхові зобов'язання в обсягах, що перевищують можливість їх виконання за рахунок власних активів, повинні перестрахувати ризик виконання зазначених зобов'язань у перестраховиків резидентів або нерезидентів.

Для забезпечення страхових зобов'язань із страхування життя і медичного страхування страховики формують окремі резерви за рахунок надходження страхових платежів і доходів від інвестування коштів сформованих резервів по цих видах страхування.

Кабінет Міністрів України може змінювати порядок визначення фактичного та нормативного запасу платоспроможності і структури гарантійного фонду.

Стаття 31. Страхові резерви

Страхові резерви утворюються страховиками з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестрахування).

Страхові резерви в обсягах, що не перевищують технічних резервів, а для страхових компаній із страхування життя —математичних резервів, утворюються у тих валютах, в яких несуть відповідальність за своїми страховими зобов'язаннями.

Страхові резерви поділяються на технічні резерви і резерви із страхування життя (математичні резерви).

Формування резервів із страхування життя, медичного страхування і обов'язкових видів страхування здійснюється окремо від інших видів страхування.

Страховики зобов'язані вести облік договорів страхування і вимог (заяв) страхувальників щодо виплати страхової суми або страхового відшкодування за формою, яка забезпечить отримання інформації, необхідної для врахування при формуванні страхових резервів. Уповноважений орган може встановити порядок та форму ведення обліку договорів страхування і вимог (заяв) страхувальників щодо виплати страхової суми або страхового відшкодування.

Страховики зобов'язані формувати і вести облік таких технічних резервів за видами страхування (крім страхування життя):

незароблених премій (резерви премій), що включають частки від сум надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату;

збитків, що включають зарезервовані несплачені страхові суми та страхові відшкодування за відомими вимогами страхувальників, з яких не прийнято рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхової суми чи страхового відшкодування.

Величина резервів незароблених премій на будь-яку звітну дату встановлюється залежно від часток надходжень сум страхових платежів (страхових премій, страхових внесків), які не можуть бути меншими 80 відсотків загальної суми надходжень страхових платежів (страхових премій, страхових внесків), з відповідних видів страхування у кожному місяці з попередніх дев'яти місяців (розрахунковий період) і обчислюється в такому порядку:

частки надходжень сум страхових платежів (страхових премій, страхових внесків) за перші три місяці розрахункового періоду множаться на одну четверту;

частки надходжень сум страхових платежів (страхових премій, страхових внесків) за наступні три місяці розрахункового періоду множаться на одну другу;

частки надходжень сум страхових платежів (страхових премій, страхових внесків) за останні три місяці розрахункового періоду множаться на три четвертих;

одержані добутки додаються.

У цьому разі останній місяць розрахункового періоду буде складатися із кількості днів на дату розрахунку.

Страховики можуть прийняти рішення про запровадження з початку календарного року згідно з встановленою Уповноваженим органом методикою формування і ведення обліку таких технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя:

резерв незароблених премій;

резерв заявлених, але не виплачених збитків;

резерв збитків, які виникли, але не заявлені;

резерв катастроф;

резерв коливань збитковості.

Страховики зобов'язані письмово повідомити Уповноважений орган про запровадження формування і ведення обліку зазначених технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, не пізніше ніж за 45 днів до початку календарного року.

Для забезпечення страхових зобов'язань із страхування життя та медичного страхування страховики формують окремі резерви за рахунок надходження страхових платежів і доходів від інвестування коштів сформованих резервів за цими видами страхування.

Кошти резервів із страхування життя не є власністю страховика і мають бути відокремлені від його іншого майна. Страховик зобов'язаний обліковувати кошти резервів із страхування життя на окремому балансі і вести їх окремий облік.

Кошти резервів із страхування життя не можуть використовуватися страховиком для погашення будь-яких зобов'язань, крім тих, що відповідають прийнятим зобов'язанням за договорами страхування життя, і не можуть бути включені до ліквідаційної маси у разі банкрутства страховика або його ліквідації з інших причин, і підлягають передачі іншому страховику за згодою страхувальника та застрахованої особи або підлягають передачі застрахованій особі.

Окремий перелік резервів по медичному страхуванню, а також порядок їх формування та обліку може визначатися відповідними нормативно-правовими актами.

Страховики зобов'язані створювати і вести облік таких резервів із страхування життя:

довгострокових зобов'язань (математичні резерви);

належних виплат страхових сум.

Величина резервів довгострокових зобов'язань (математичних резервів) обчислюється актуарно окремо по кожному договору згідно з методикою формування резервів із страхування життя з урахуванням темпів зростання інфляції. Методика формування резервів із страхування життя, обсяги страхових зобов'язань залежно від видів договорів страхування життя, а також мінімальні строки дії договорів страхування життя встановлюються Уповноваженим органом.

Кабінет Міністрів України може змінювати перелік страхових резервів та порядок їх розрахунків.

Кошти страхових резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами таких категорій:

грошові кошти на розрахунковому рахунку;

банківські вклади (депозити);

валютні вкладення згідно з валютою страхування;

нерухоме майно;

акції, облігації;

цінні папери, що емітуються державою;

права вимоги до перестраховиків;

інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України;

банківські метали;

кредити страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, в межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми. У цьому разі кредит не може бути видано раніше, ніж через один рік після набрання чинності договором страхування, та на строк, який перевищує період, що залишився до закінчення дії договору страхування;

готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених Національним банком України.

Кошти резервів із страхування життя можуть використовуватися для довгострокового кредитування житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Страховикам забороняється здійснення інших видів кредитної діяльності.

Стаття 32. Фонди страхових гарантій

З метою додаткового забезпечення страхових зобов'язань страховики можуть на під-

ставі договору створити Фонд страхових гарантій, який є юридичною особою. Державна реєстрація Фонду здійснюється в порядку, передбаченому для державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Орган, що здійснює реєстрацію Фонду, в десятиденний строк з дня реєстрації повідомляє про це Уповноважений орган.

Джерелами утворення Фонду страхових гарантій є добровільні відрахування від страхових платежів, а також доходи від розміщення цих коштів. Розмір відрахувань до Фонду страхових гарантій і порядок використання коштів цього Фонду встановлюються страховиками, які беруть в ньому участь.

Кабінет Міністрів України може приймати рішення про створення фондів страхових гарантій за напрямами страхування.

Стаття 33. Особливості ведення бухгалтерського обліку та звітності страховиків

Страховики зобов'язані щоквартально подавати Уповноваженому органу фінансову звітність та інші звітні дані за формою, встановленою Уповноваженим органом, затверджені власником (уповноваженим ним органом) страховика, а також давати на запити Уповноваженого органу необхідні пояснення щодо звітних даних.

Стаття 34. Публікація страховиками річних балансів

Страховики публікують свій річний баланс за формою і в порядку, встановленими Уповноваженим органом.

Достовірність та повнота річного балансу і звітності страховиків повинна бути підтверджена аудитором (аудиторською фірмою).

Розділ IV. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ЗА СТРАХОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ

Стаття 35. Державний нагляд за страховою діяльністю

Державний нагляд за страховою діяльністю здійснюється з метою дотримання вимог законодавства України про страхування, ефективного розвитку страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків та захисту інтересів страхувальників.

Державний нагляд за страховою діяльністю на території України здійснюється Уповноваженим органом та його органами на місцях.

Стаття 36. Функції спеціального уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю

Основними функціями Уповноваженого органу є:

1) ведення єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків) та державного реєстру страхових та перестрахових брокерів;

2) видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності та проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії;

3) видача свідоцтв про включення страхових та перестрахових брокерів до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів та проведення перевірки додержання ними законодавства про посередницьку діяльність у страхуванні та перестрахуванні і достовірності їх звітності;

4) проведення перевірок щодо правильності застосування страховиками (перестраховиками) та страховими посередниками законодавства про страхову діяльність і достовірності їх звітності;

5) розроблення нормативних та методичних документів з питань страхової діяльності, що віднесена цим Законом до компетенції Уповноваженого органу;

6) узагальнення практики страхової діяльності і посередницької діяльності на страховому ринку, розроблення і подання у встановленому порядку пропозицій щодо розвитку і вдосконалення законодавства України про страхову і посередницьку діяльність у страхуванні та перестрахуванні;

7) прийняття у межах своєї компетенції нормативно-правових актів з питань страхової і посередницької діяльності у страхуванні та перестрахуванні;

8) проведення аналізу додержання законодавства об'єднаннями страховиків і страхових посередників;

9) здійснення контролю за платоспроможністю страховиків відповідно до взятих ними страхових зобов'язань перед страхувальниками;

10) забезпечення проведення дослідницько-методологічної роботи з питань страхової і посередницької діяльності у страхуванні та перестрахуванні, підвищення ефективності державного нагляду за страховою діяльністю;

11) встановлення правил формування, обліку і розміщення страхових резервів та показників звітності;

12) проведення і координація у визначеному законодавством порядку навчання, підготовки і перепідготовки кадрів та встановлення кваліфікаційних вимог до осіб, які провадять діяльність на страховому ринку, організація нарад, семінарів, конференцій з питань страхової діяльності;

13) участь у міжнародному співробітництві у сфері страхування і посередницької діяльності у страхуванні та перестрахуванні, вивчення, узагальнення, поширення світового досвіду, організація виконання міжнародних договорів України з цих питань;

14) здійснення організаційно-методичного забезпечення проведення актуарних розрахунків.

Уповноважений орган може здійснювати інші функції, необхідні для виконання покладених на нього завдань.

Стаття 37. Права спеціального уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю

Уповноважений орган має право:

1) одержувати в установленому порядку від страховиків звітність про страхову діяльність, інформацію про їх фінансове становище та необхідні пояснення щодо звітних даних, а від підприємств, установ (у тому числі банків), організацій і громадян — інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

2) проводити перевірку щодо правильності застосування страховиками законодавства України про страхову діяльність і достовірності їх звітності за показниками, що характеризують виконання договорів страхування, не частіше одного разу на рік призначати проведення за рахунок страховика додаткової обов'язкової аудиторської перевірки з визначенням аудитора;

3) видавати приписи страховикам про усунення виявлених порушень вимог законодавства про страхову діяльність, а у разі їх невиконання зупиняти чи обмежувати дію ліцензій цих страховиків до усунення виявлених порушень або приймати рішення про відкликання ліцензій та виключення з державного реєстру страховиків (перестраховиків);

4) проводити тематичні перевірки діяльності страховика у випадках необхідності перевірки фактів, викладених у скаргах, заявах, зверненнях страхувальників, достовірності показників звітності, виконання вимог раніше наданих приписів, за дорученням правоохоронних органів або органів державної влади, зустрічні перевірки достовірності і правильності укладених договорів страхування та перестрахування та у разі надходження інформації від страхувальників про порушення;

5) одержувати від страхових та перестрахових брокерів установлену звітність про їх діяльність та інформацію про укладені договори, а також необхідні пояснення щодо цих даних;

6) видавати приписи страховим посередникам про усунення виявлених порушень законодавства, а у разі їх невиконання приймати рішення про виключення страхового або перестрахового брокера з державного реєстру страхових та перестрахових брокерів;

7) одержувати в установленому порядку від аварійних комісарів інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань, у тому числі інформацію про обставини і причини настання страхового випадку та заподіяну шкоду;

8) створювати комісії та робочі групи для проведення перевірок діяльності страховиків та страхових посередників;

9) здійснювати контроль за достовірністю та повнотою інформації, що надається учасниками страхового ринку;

10) одержувати безоплатно від органів виконавчої влади інформацію та статистичну звітність, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

11) звертатися до суду з позовом про скасування державної реєстрації страховика (перестраховика) або страхового посередника у випадках, передбачених законом.

Стаття 38. Ліцензування страхової діяльності

Уповноважений орган видає страховикам ліцензію на проведення конкретних видів страхування.

Страховики, які отримали ліцензію на страхування життя, не мають права займатися іншими видами страхування. Ліцензії на проведення страхування життя видаються без зазначення в них строку дії. Кабінет Міністрів України встановлює розмір плати за видачу ліцензій на проведення конкретних видів страхування.

Керівниками страховика (голова виконавчого органу та головний бухгалтер страховика) мають бути дієздатні фізичні особи. Голова виконавчого органу страховика або його перший заступник повинен мати вищу економічну або юридичну освіту, а головний бухгалтер страховика повинен мати вищу економічну освіту.

Для одержання ліцензії страховик подає до Уповноваженого органу заяву, до якої додаються:

копії установчих документів та копія свідоцтва про реєстрацію;

довідки банків або висновки аудиторських фірм (аудиторів), що підтверджують розмір сплаченого статутного фонду;

довідка про фінансовий стан засновників страховика, підтверджена аудитором (аудиторською фірмою), якщо страховик створений у формі повного чи командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю;

правила (умови) страхування;

економічне обгрунтування запланованої страхової (перестрахувальної) діяльності;

інформація про учасників страховика, голову виконавчого органу та його заступників, копія диплома голови виконавчого органу страховика або його першого заступника про вищу економічну або юридичну освіту, копія диплома головного бухгалтера страховика про вищу економічну освіту, інформація про наявність відповідних сертифікатів у випадках, передбачених Уповноваженим органом.

Уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву страховика про видачу йому ліцензії у строк, що не перевищує 30 календарних днів з часу одержання всіх передбачених цією статтею документів.

Про внесення змін у зазначені у цій статті документи страховик зобов'язаний повідомити Уповноважений орган в десятиденний строк з часу реєстрації цих змін у встановленому порядку.

Стаття 39. Відмова у видачі ліцензії на проведення страхової діяльності та розгляд спорів щодо її відкликання

Підставою для відмови у видачі юридичній особі ліцензії на здійснення страхової діяльності може бути невідповідність документів, що додаються до заяви, вимогам чинного законодавства України.

Про відмову у видачі ліцензії Уповноважений орган повідомляє юридичну особу в письмовій формі з зазначенням причини відмови.

Спори про відмову у видачі або відкликанні ліцензії розглядаються у судовому порядку.

Стаття 40. Таємниця страхування

Посадові особи Уповноваженого органу у випадку розголошення в будь-якій формі відомостей, що є таємницею страхування, несуть відповідальність, передбачену законом.

Конфіденційна інформація щодо діяльності та фінансового стану страхувальника — клієнта страховика, яка стала відомою йому під час взаємовідносин з клієнтом чи з третіми особами при провадженні діяльності у сфері страхування, розголошення якої може завдати матеріальної чи моральної шкоди клієнту, є таємницею страхування.

Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить таємницю страхування, надається страховиком у таких випадках:

на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації;

на письмові вимоги суду або за рішенням суду;

органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції Державної податкової адміністрації України на їх письмову вимогу стосовно операцій страхування конкретної юридичної або фізичної особи за конкретним договором страхування у разі порушення кримінальної справи щодо даної фізичної або юридичної особи.

Обмеження стосовно одержання інформації, що містить таємницю страхування, не поширюються на службовців Уповноваженого органу, які в межах повноважень, наданих цим Законом, здійснюють державний нагляд за страховою діяльністю.

Стаття 41. Взаємовідносини страховика і держави

Страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава — за зобов'язаннями страховика.

Не допускається, за винятком обов'язкових видів страхування, страхування життя, майна громадян, перестрахування, страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави та діяльності страхових посередників, будь-яке централізоване регулювання (уніфікація, обмеження, обов'язковість тощо) розмірів страхових платежів (тарифів) і страхових сум (страхового відшкодування), умов укладання страхових договорів, взаємовідносин страховика і страхувальника, якщо вони не суперечать законодавству України.

Стаття 42. Гарантії прав та законних інтересів страховиків

Держава гарантує дотримання і захист майнових та інших прав і законних інтересів страховиків, умов вільної конкуренції у здійсненні страхової діяльності.

Втручання в діяльність страховиків з боку державних та інших органів забороняється, якщо воно не пов'язане з повноваженнями органів, які здійснюють державний нагляд та контроль за діяльністю страховиків.

Стаття 43. Ліквідація, реорганізація та санація страховика

Уповноважений орган має право призначити проведення примусової санації страховика у разі:

невиконання ним зобов'язань перед страхувальниками протягом трьох місяців;

недосягнення ним визначеного законом розміру статутного фонду;

настання інших випадків, визначених чинним законодавством України.

Примусова санація передбачає:

проведення комплексної перевірки фінансово-господарської діяльності страховика, в тому числі обов'язкової аудиторської перевірки;

визначення Уповноваженим органом управляючої особи, без згоди якої не може здійснюватися фінансове, господарське і кадрове управління страховиком;

встановлення заборони на вільне користування майном страховика та прийняття страхових зобов'язань без дозволу Уповноваженого органу;

встановлення обов'язкового для виконання графіка здійснення розрахунків із страхувальниками;

прийняття рішення про ліквідацію або реорганізацію страховика. Ліквідація страховика здійснюється в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Реорганізація страховика за рішенням Уповноваженого органу передбачає:

реорганізацію у страхового посередника відповідно до нормативних актів, що регулюють діяльність страхових посередників;

об'єднання кількох страховиків із визначенням порядку передачі страхових зобов'язань за умови погодження на це власників страховиків;

залучення до числа учасників страховика інших страховиків (у тому числі іноземних страховиків) за умови проведення ними всіх розрахунків за зобов'язаннями та боргами страховика, строк сплати яких уже настав.

При ліквідації страховика у разі, коли учасники страховика прийняли таке рішення і страховик не має зобов'язань перед страхувальниками, Уповноважений орган приймає рішення про виключення страховика з Єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків).

Ліквідація страховика, що має зобов'язання перед страхувальниками, у разі визнання його банкрутом здійснюється у порядку, визначеному законом.

Виключення страховика з державного реєстру суб'єктів підприємницької діяльності органами державної влади і органами місцевого самоврядування у зв'язку з його ліквідацією або реорганізацією здійснюється тільки після внесення відповідних змін у Єдиний державний реєстр страховиків (перестраховиків).

Реорганізація страховика (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) проводиться у порядку, визначеному чинним законодавством України, з урахуванням особливостей по забезпеченню правонаступництва щодо укладання договорів страхування, встановлених Уповноваженим органом.

Стаття 44. Страхування іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб на території України

Іноземці, особи без громадянства та іноземні юридичні особи на території України користуються правом на страховий захист нарівні з громадянами і юридичними особами України.

Стаття 45. Розгляд спорів

Спори, пов'язані зі страхуванням, вирішуються в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Стаття 46. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то на території України застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечать цьому Закону, з урахуванням абзацу шостого пункту 10 цього розділу.

3. Страховики зобов'язані сформувати свої статутні фонди відповідно до вимог статті 30 цього Закону в такому порядку:

страховики, які займаються видами страхування іншими, ніж страхування життя, протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом — 500 тис. євро, протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом — 1 млн. євро;

страховики, які займаються страхуванням життя, — 750 тис. євро протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом та 1,5 млн. євро протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом.

Вимоги цього пункту не поширюються на страховиків, які створюватимуться після набрання чинності цим Законом. Такі страховики зобов'язані мати сплачений статутний фонд у розмірі, визначеному статтею 30 цього Закону.

4. Уповноваженому органу відкликати ліцензії на право здійснення страхової діяльності і виключити з державного реєстру страховиків (перестраховиків) тих страховиків, які не виконали вимоги статті 30 цього Закону, з урахуванням особливостей, передбачених пунктом 3 цього розділу.

5. Протягом першого року з дня набрання чинності цим Законом страховики мають право визначати показники нормативного запасу платоспроможності з урахуванням того, що сума надходжень страхових премій зменшується на 90 відсотків страхових премій, належних перестраховикам, а суми здійснених страхових виплат зменшуються на 90 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками.

Протягом другого року з дня набрання чинності цим Законом страховики мають право визначати показники нормативного запасу платоспроможності з урахуванням того, що сума надходжень страхових премій зменшується на 75 відсотків страхових премій, належних перестраховикам, а суми здійснених страхових виплат зменшуються на 75 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками.

Протягом третього року з дня набрання чинності цим Законом страховики мають право визначати показники нормативного запасу платоспроможності з урахуванням того, що сума надходжень страхових премій зменшується на 60 відсотків страхових премій, належних перестраховикам, а суми здійснених страхових виплат зменшуються на 60 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками.

6. Страховики можуть прийняти рішення про запровадження з початку календарного року згідно з встановленою Уповноваженим органом методикою формування і ведення обліку технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, відповідно до частини дев'ятої статті 31 цього Закону починаючи з 2003 року.

7. Вимоги статті 38 цього Закону в частині наявності у голови виконавчого органу страховика або його першого заступника вищої економічної або юридичної освіти та стосовно наявності у головного бухгалтера страховика вищої економічної освіти для страховиків, які створені до набрання чинності цим Законом, починають застосовуватися через три роки з дня набрання чинності цим Законом.

8. Пункт 54 статті 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299, № 45, ст. 377; 2001 р., № 11, ст. 45, № 16, ст. 76, № 22, ст. 105 із змінами, внесеними Законом України від 11 липня 2001 року № 2628 — III) виключити.

9. Абзац четвертий підпункту «а» пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року № 15—93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 17, ст. 184) доповнити словами «та за договорами (страховими полісами, свідоцтвами, сертифікатами) страхування життя».

10. Кабінету Міністрів України у чотиримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

Кабінету Міністрів України в місячний строк після прийняття цього Закону подати до Верховної Ради України проект закону України, яким передбачити заміну обов'язкового державного страхування на безпосереднє здійснення потерпілим компенсаційної виплати з Державного бюджету України головними розпорядниками бюджетних коштів за цільовими платежами за місцем роботи потерпілого. До прийняття такого закону стосовно цих категорій працівників діють норми, встановлені законами України та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють питання державного захисту цих категорій працівників.

11. Національному банку України в місячний строк розробити порядок надання індивідуальних ліцензій страховикам із страхування життя щодо інвестування сформованої у порядку, передбаченому законодавством України, частини математичних резервів у вільноконвертованій валюті за межі України, при цьому передбачити можливість надання такої ліцензії на визначений строк у розмірі, що не перевищуватиме зазначеної частини математичних резервів страховика, з декларуванням результатів інвестиційної діяльності щоквартально».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
4 жовтня 2001 року.
№ 2745-III.

Згідно з Регламентом ВР України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

Хай буде світло на селі!

Мова не про електрифікацію українського села, хоча в енергозабезпеченні цього класу споживачів ще є безліч проблем. Йдеться про те, що до наших хліборобів прийшли новітні телекомунікаційні технології: в Требухові Броварського району Київської області почала діяти перша в сільській місцевості волоконно-оптична лінія зв'язку. При цьому мешканців Требухова обслуговуватиме цифрова телефонна станція SI-2000 п'ятого покоління.

Проектування цифрової АТС та волоконно-оптичної телефонної мережі для села Требухів здійснило проектне бюро Київської обласної дирекції ВАТ «Укртелеком», будівельно-монтажні та пусконалагоджувальні роботи переважно виконав Броварський центр електрозв'язку №1. До речі, лише за п'ять місяців. На 80 відсотків телекомунікаційну новобудову профінансовано за рахунок коштів майбутніх користувачів, фізичних та юридичних осіб, так би мовити, за всіма законами ринкової економіки. І хоча обладнання на замовлення наших зв'язківців виготовили у Словаччині, сам факт пуску сільської цифрової станції з використанням світловодів, по суті, власними силами промовляє багато про що. Передовсім про те, що навіть у провінції українські зв'язківці цілком опанували новітні телекомунікаційні технології.

Два слова про оптико-волоконне передавання сигналу, або, висловлюючись сучасною термінологією, інформації. На відміну від традиційного середовища, що використовується для цих цілей, — дротового, кабельного і навіть радіозв'язку, — оптичні кабелі мають цілу низку неоціненних переваг. По-перше, надзвичайно висока несуча частота (10 в 14-му ступені герц!) дає змогу одним оптичним волокном водночас передавати колосальну кількість інформації, до кількох терабіт на секунду. Тим самим перед нашими сільськими мешканцями відкривається практично вільний (без завад) доступ в Інтернет. По-друге, волоконно-оптичні кабелі забезпечують мале затухання сигналу, а отже, значно зменшують витрати на під'єднання наших сіл до глобальних телекомунікаційних систем — зникає потреба монтажу додаткових ретрансляторів. По-третє, оптичне волокно, будучи діелектриком, не реагує на електромагнітні поля природного і техногенного походження. Все це разом забезпечує найвищу якість передавання не лише голосу, а й будь-якої іншої інформації, наприклад, відеоряду. Тож застосування світловодних волокон відкриває перспективи покриття сільської місцевості кабельним телебаченням. І ще одна важлива деталь. Україна, як відомо, практично не має запасів мідних руд. А оптичні кабелі виготовляють з... піску. Точніше — кварцу, мінерала, якого в природі дуже багато. Вже тепер вартість оптичного волокна до мідної пари співвідноситься як 2:5.

Сучасна телекомунікаційна система в селі Требухів —лише перша ластівка. Найближчим часом Київська обласна дирекція ВАТ «Укртелеком» планує прокласти волоконно-оптичні лінії зв'язку в інших селах Броварського району, в Обухівському районі, а також містах Ірпінь та Біла Церква.

Ігор НАУМЕНКО.

Марія Миколаївна та її чемпіони...

Симпатичний білявий хлопчина в чорно-білій смугастій футболці з написом «Дель П'єро» на спині з насолодою розминався на майданчику. Було помітно, що м'яч ... «слухається» його. Олег Борисов, учень 8 «Г» класу з 11-ї середньої школи міста Умані (а йдеться про нього), давно не уявляє себе без футболу. Кажуть, навіть з одеського «Чорноморця» приїжджали на Черкащину селекціонери, щоб подивитися на здібного хлопчину.

Поцікавилися в Олега, хто тренер їхньої шкільної команди.

— Марія Миколаївна, наша вчителька фізкультури, —чітко відповів юний футболіст.

Погодьтеся, ситуація неординарна. А тим часом підопічні пані Бевзюк — симпатичної білявки —показали справжній клас. У фіналі міського турніру учнів 7—8 класів, присвяченого 57-й річниці визволення України від фашистських загарбників, хлопці з 11-ї школи виграли в команди міського ліцею — 2:0, маючи солідну перевагу. Ті два м'ячі ефектно забив наш знайомий — Олег Борисов. Потім на параді-закритті щасливий хлопчик із рук президента Федерації футболу України Григорія Суркіса отримав спеціальний приз.

Події ці відбувалися минулої суботи у спорткомплексі Уманського педагогічного університету імені Павла Тичини. Без усяких перебільшень скажемо, що в цій прекрасній споруді можна проводити навіть найсерйозніші міжнародні змагання з багатьох видів спорту, і футзал також. Усе там так добре налагоджено завдяки господарю вузу — ректору, академіку Володимирові Григоровичу Кузю. Не на словах, а на ділі ця красива, вольова людина, визнаний педагог турбується про фізкультуру і спорт.

То недарма у вузі нещодавно організовано групу, у якій навчаються майбутні викладачі фізвиховання. У цьому спецкурсі велику увагу приділяють саме футболу. Отож майбутні вчителі, випускники Уманського педуніверситету без проблем проводитимуть уроки футболу.

Та повернімося до турніру школярів, який, переконані, запам'ятається дітям надовго. Адже дорослі постаралися, щоб усе пройшло на найвищому рівні.

На урочистому закритті представники 14 шкіл міста отримали численні подарунки. А президент ФФУ Григорій Суркіс вручив представникам цих навчальних закладів комплекти м'ячів — по десять кожному. Усього — 150. А ще багато сувенірів.

До речі, в Умані школи №3, №10 і №12 вже запровадили уроки футболу. Але все це робиться тільки на добровільних засадах. Ніхто нікого не примушує.

— Спеціальних уроків у нашій школі поки що не проводимо, — каже пані Бевзюк. — Але все йде до цього. Адже футбол дуже популярний серед наших дітей. У нього закохані і хлопчики, і дівчатка, і їхні батьки...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Умань—Київ.

Перехід українців через Альпи

Велика увага до поєдинків плей-оф нашої національної збірної з командою Німеччини відсунула на другий план молодіжну збірну України. А тим часом і в підопічних Володимира Онищенка попереду складні іспити. 11 листопада в Києві та 14 — на полі суперника вони зіграють матчі з однолітками із Швейцарії за право виступати у фінальній частині чемпіонату Європи-2002.

Немає сумніву, що прихильники футболу в Україні гаряче бажають нашій «молодіжці» успішно здійснити перехід через «швейцарські Альпи».

До тих україн важливих зустрічей готуються: **воротарі** — Руденко Віталій («Чорноморець»), Марущак Мар'ян, Худжамов Рустам (обидва — «Динамо»); **оборонці** — Березовчук Андрій (ФК «Миколаїв»), Білозор Сергій (ЦСКА, Київ), Комарницький Віталій («Ироні», Ізраїль), Лозинський Євген («Динамо»), Пасічниченко Роман, Шершун Богдан (обидва — «Дніпро»), Симоненко Сергій («Торпедо», Росія), Шевчук В'ячеслав («Шахтар»); **півоборонці** — Акопян Армен («Металург», Запоріжжя), Олексієнко Олександр («Шахтар»), Валєєв Руслан («Дутінгем», Нідерланди), Лисицький Віталій, Скоба Ігор (обидва — «Динамо»), Луценко Євген («Лозанна», Швейцарія), Наконечний Микола, Смалько Андрій (обидва — «Борисфен»); **нападники** — Белік Олексій («Шахтар»), Воронін Андрій («Майнц», Німеччина), Молокуцко Степан («Металург», Маріуполь), Монарьов Роман (ЦСКА, Росія).

Отже, 11 листопада приходьте на стадіон «Динамо». Там о 17.00 розпочнеться матч Україна—Швейцарія.

***

Кубок України. Перші матчі 1/4 фіналу. **«Дніпро» — ЦСКА. 0:0**. 3 000.

Першість України. Перша ліга. 17-й тур. «Вінниця» — «Оболонь». 0:0. «Дніпро-2» — «Волинь-1». 0:1. «Борисфен» — «Електрометалург-НЗФ». 3:1. ЦСКА-2 — «Чорноморець». 0:3. «Шахтар-2» — «Карпати-2». 3:0. «Зірка» — «Динамо-2». 0:0. «Прикарпаття» — «Миколаїв». 1:0. «Нафтовик» — «Нива». 2:0. «Полісся» — «Сталь». 1:0.

Оголошення

Філія «Київська ресурсна палата» Товарної біржі «Західно-Українська Біржа Нерухомості» у відповідності до укладених угод проводить торги з продажу на конкурсних засадах майна підприємств-банкрутів, а саме:

Автотракторна сільськогосподарська техніка в кількості 19 одиниць загальною початковою вартістю 25110 грн. з ПДВ.

Продавець — Ліквідаційна комісія ВАТ «Кіровське».

Час проведення торгів — щочетверга о 14.00.

Гарантійний внесок — 5%.

Місце проведення торгів: м. Київ, Музейний провулок,10, тел. (044) 293-82-68, 293-13-25.

Товариство з обмеженою відповідальністю **«Трансімпекс-21»** (код ЄДРПОУ 31305271) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Тел.: (044) 234-58-29.

ТОВ «РІМЕЙК-К» (код 23712766) повідомляє про зменшення розміру Статутного фонду Товариства до розміру 90 800,00 (Дев'яносто тисяч вісімсот гривень).

ТОВ «Єм. Ді. Сервіс ЛТД», місце знаходження: м. Київ, вул. Заболотного, 134, зареєстроване Московською РДА м. Києва 27 березня 1997 року за № 11001, ідентифікаційний код 24737478, повідомляє про ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом 2-х місяців з моменту публікації оголошення.

Господарський суд Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна-1) за заявою ДП ДАК «Хліб України» Кременчуцький комбінат хлібопродуктів» порушив справу № 7/156 від 04.10.2001 року про визнання банкрутом СП «Козельщинський хлібокомбінат» смт. Козельщина, вул. Комсомольська, 4, Полтавська обл.

Розпорядником майна призначено Чорнокондратенко Інессу Петрівну (с. Потоки, Кременчуцького р-ну, Полтавської області, вул. Жовтнева, 92).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

До уваги споживачів послуг поштового зв'язку

З 01 квітня 2001 року в Україні введено в обіг багатоколірні художні поштові марки, що представляють собою п'ятий випуск стандартних поштових марок **з літерними індексами замість номіналів (марки з літерами «Д», «Е», «Є», «Ж», «В», «Р»).** Нові марки мають ряд істотних переваг над попередніми — одноколірними поштовими марками з літерними індексами. Зокрема, це стосується їх художнього оформлення та елементів захисту від підробок.

Стандартні літерні марки попереднього випуску перебували в обігу паралельно з новими до 01 липня 2001 року з тим, аби у споживачів була змога використати раніше придбані ними старі марки. Після цього терміну клієнтам було надано можливість до 01 жовтня 2001 року обміняти марки попереднього випуску на нові.

Зважаючи на численні прохання споживачів, які через певні об'єктивні причини не встигли зробити вказаний обмін, письмова кореспонденція, оплачена стандартними одноколірними літерними марками, до 01 січня 2002 року буде направлятися за призначенням без стягування додаткової плати.

Прес-служба УДППЗ «Укрпошта»
229 83 53, 228 49 69.

Определением Хозяйственного суда Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) возбуждено дело о банкротстве № 18/183Б от 23.10.2001 г. ООО «Александр» (83000, г. Донецк, ул. Артема 84А, код ОКПО 21959362 р/с 260011544 в ДОД АППБ «Аваль» г. Донецка, МФО 335076). Распорядителем имущества назначен Миронов Игорь Николаевич, лицензия № 234 выдана 24.11. 2000 г., тел. (0622) 55-50-96. Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Постановлением Хозяйственного суда Херсонской области от 17.10.2001 г. по делу № 6/26-Б ЧСАП «Славутич» с. Збурьевка, Голопристанского р-на, Херсонской обл. признано банкротом, назначен ликвидатор — Косенко Сергей Георгиевич (лиц. №000286, (0552) т.22-31-17).

Господарський суд м. Києва (01030, вул. Б. Хмельницького, 44-В) порушив провадження у справі за № 24/283-б про банкрутство ВАТ «Бавовнянка» (м. Київ, вул. Грінченка,4, р/р 26007200002003 в Залізничному від. УСБ м. Києва, МФО 322034, код 003065326053).

Арбітражним керуючим призначено Чебаненка С. П. (ліцензія АА № 047615 від 10.07.2001 р.)

Вимоги кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

До уваги акціонерів
Закритого Акціонерного Товариства «Кухар»

Шановні акціонери!

Загальні збори акціонерів ЗАТ «Кухар» відбудуться 24 грудня 2001 року о 15 годині за адресою: 01001, м. Київ, провулок Музейний, 4, 3 поверх.

Реєстрація учасників буде проводитись 24 грудня з 13.00 до 14.30 за місцем проведення зборів.

Порядок денний:

1. Звіт Ліквідаційної комісії про проведену роботу з ліквідації ЗАТ «Кухар».
2. Затвердження ліквідаційного балансу ЗАТ «Кухар».

Для реєстрації учасників зборів необхідно мати: паспорт, для представників акціонерів — доручення на право участі у зборах.

Довідки за телефоном: 8(044) — 566-32-23.

Ліквідаційна комісія ЗАТ «Кухар»

Приватне підприємство **«Компанія Західресурси»**, ЗКПО-31290611, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців за адресою: 79005, м. Львів, вул. Я. Стецька,6/7, тел.75-90-30.

ТОВ спільне українсько-фінське підприємство з іноземною інвестицією **«Агрофін»,** зареєстроване Васильківською райдержадміністрацією Київської області, ідентифікаційний код № 24879310 ліквідується, Претензії приймаються протягом 2-х місяців.

Господарський суд м. Києва (01030, вул. Б. Хмельницького, 44-В) порушив справу № 24/464-б про банкрутство ТОВ «Енергопроект» м. Київ, вул. Жилянська, 12 а, р/р 26000301281834 в Укрексімбанку м. Києва, МФО 322313, код 25275732).

Арбітражним керуючим призначено Чебаненка С. П. (ліцензія АА № 047615 від 10.07.2001 р.).

Вимоги кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю **«Компанія Маркет — Інвест»,** 54017, м. Миколаїв, Пр. Леніна, 67, МФ «Приватбанк», МФО 326610, р/р 2600425884001; МФ АКБ «ВаБанк», МФО 326063, р/р 260033012351; згідно постанови Господарського Суду Миколаївської області (54001, м. Миколаїв, пл. Леніна, 2) по справі 4/159 від 30 жовтня 2001 р, признано банкрутом. Відкрита ліквідаційна процедура. Заяви кредиторів приймаються за адресою: 54017, м. Миколаїв, пр. Леніна, 67, протягом місяця з дня публікації.

У кареті минулого їдуть деякі вузи

Актуально

Якось моя знайома попросила допомогти її дочці, студентці-заочниці біологічного факультету одного з вузів Київщини, написати контрольну роботу з німецької мови. І ось беру до рук ксерокопію якогось збірника вправ (обкладинки не було) і читаю завдання вправи VI на сторінці 51: «Перекладіть речення російською мовою». Перекладаю:

«Население ГДР составляет 17 млн. человек...», «Наш товарищ по учебе делает сегодня доклад о системе образования в ГДР...», «Социалистические государства заключают договоры о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи»...

В іншому тексті читаю: «Комсомолка Анна Петренко живет в деревне...».

Трапляються словосполучення: «советская культура и литература», «борьба за... гуманизм», «отношения между Советским Союзом и ГДР» тощо.

Як можна користуватися навчальними посібниками, та ще для першокурсників, виданими «за царя Гороха»?

Усі завдання і пояснення до текстів подано російською мовою, а від студентів вимагають знання державної. Як це розуміти?

Водночас у вузівській газеті «Педагогічні обрії» ректор констатує: «Поряд із... удосконаленням навчальних планів та програм... першочергова увага приділяється впровадженню в навчальний процес комп'ютерних технологій... Лише за останніх три роки фонди бібліотеки поповнилися на 12 тис. одиниць. Це дозволило забезпечити студентів українськими підручниками і навчальними посібниками».

Хочеться вірити, що в новому навчальному році на запитання тієї самої газети: «З чим йдемо в нове тисячоліття?», педколектив відповість досконалішою методикою навчання та сучасними посібниками українською мовою.

Мальвіна ЛЕВІНА,
викладач вузу з багаторічним стажем.
Київ.

Під прапором Мауглі і Багіри

Зоо-хащі

Так-так, саме ця скульптура — Мауглі і пантери Багіри — зустрічає численних відвідувачів Миколаївського зоопарку при вході. І на не так давно заснованому прапорі зоопарку — та ж емблема. Як символ єдності людини й дикої природи. Остання ж представлена тут доволі широко: понад 2,5 тисячі особин 350 видів диких тварин, 80 з яких занесено до Червоної книги.

А розпочиналося все 100 років тому з невеликої приватної колекції тодішнього міського голови Миколи Леонтовича. Пам'ять про якого тепер, у ювілейні дні зоопарку, увічнено гранітною стелою зі скульптурним зображенням градоначальника-мецената...

Утім, розповісти хочеться не про сам ювілей, до якого зоопарк невпізнанно оновився й причепурився, бо свята, відомо, приходять і йдуть, а залишаються будні. Ось про них, про те, що вдалося побачити й почути під час неодноразових відвідин цього унікального куточка Миколаєва, Прибужжя, України, й піде далі мова.

Рентген для шимпанзе

Звірі, як і люди, можуть хворіти. Нерідко тими ж самими хворобами. А служба Федора Бессонова їх лікує. Не без пригод. Треба було якось оглянути симпатягу-шимпанзе, що раптом захандрила. Так вона, тільки побачила ветлікаря в білому халаті, вхопила свій килимок, затулилася ним, мов щитом, — згадала, певно, попередні процедури з уколами й іншими малоприємними речами.

Довелося докласти немало хитрощів, щоб таки послати в мавпу з «духової трубки» шприц, заправлений спеціальним препаратом, який позбавляє тварину здатності рухатися. Й недаремно: вже побіжний огляд засвідчив, що мавпочка серйозно захворіла. А щоб мати повніший і всебічніший діагноз, Ф. Бессонов звернувся по підмогу до «людських» лікарів. І рентгенолог з обласної дитячої лікарні Валентина Філіпенко та лікар обласного центру планування сім'ї Лариса Кузнецова не відмовили — не тільки зробили знімки легень, а й обстежили інші внутрішні органи шимпанзе, приїхавши до зоопарку з апаратом «УЗІ». Після цього фахівцям зоопарківської ветлікарні було вже не так і складно призначити мавпочці повноцінне лікування, поставити її на ноги.

Не килимком, отож, мала б від них закриватися, а красно дякувати. Та що з неї візьмеш? Мавпа! До того ж — невиправна бешкетниця.

«Я звідси не поїду...»

То хтось із працівників зоопарку, спостерігаючи за тією кумедною і водночас зворушливою сценою, отак перефразував відому пісню: «Я звідси не поїду, я звідси не поїду, матусю не залишу!» Хтозна, а може, й справді Черкес отак подумки розмірковував, з усіх сил опираючись калиновим міцним дядькам, що намагалися затягти його до кузова автомобіля?

Народився Черкес тут же, в Миколаївському зоопарку, за сім місяців до тієї пригоди. За своїми матір'ю й батьком, верблюдихою й верблюдом, ходив по вольєру хвостиком: куди вони, туди й він. Подобалися йому й умови, що їх створили для верблюжої родини працівники зоопарку: просторий вольєр, є де від негоди сховатися, завжди своєчасно нагодують, напоять, шерстку почистять. Та й до публіки — теж здебільшого малечі, однак у людській подобі — небияк звик: вона подовгу юрмилася біля їхнього вольєра, кидаючи веселі репліки на його, Черкеса, адресу...

І тут раптом відривають його від тата-мами, виводять із вольєра, пропонують до кузова машини забиратися. Та нізащо! Вперся Черкес, мов скеля. Хоч як умовляли його і працівники зоопарку, і приїжджі гості, хоч як підступали до нього з усіх боків оті дядьки, та так і не зуміли з місця зрушити. А пропонували ж йому стати артистом цирку, відомого не тільки в Україні, а й за її межами! Ні, не спокусився на заманливу пропозицію Черкес. І здалися-таки і працівники зоопарку, і дресирувальник: «Шкода, але що поробиш? Доведеться відмовитися від так чудово замисленого атракціону «Корабель пустелі».

Мангабей з ножем

Мавпи-мангабеї — чи не найвойовничіші з усіх інших своїх родичів. Це й зрозуміло: вони вилучені безпосередньо з дикої природи. Хоча тут, у зоопарку, вже почали розмножуватися, а це неабияк порадувало його працівників, передовсім же — завідуючого відділом приматів Павла Жданова:

— Звикають, значить, до наших умов!

Про войовничість мангабеїв, однак, не забував й інших про те попереджав. Та ось один з працівників виявив необачність: безпосередньо у вольєрі почав нарізати ножем яблука для мавп. І незчувся, як отой ніж вихопив у нього з рук дужий самець-мангабей. Працівник — ходу з вольєра, по підмогу до фахівців. Прибіг і Павло Вікторович. Почав умовляти мавпу: «Віддай!» А мангабей тільки піддавав, мов навмисне, остраху: то з руки в руку гострого ножа перекине, то в зуби, мов пірат якийсь, візьме, то вгору підкине і зловить. А що, коли раптом у хід пустить, «розбираючись» зі своєю ріднею, як уже не раз бувало? Але ж тоді мавпа не мала зброї, як ось тепер.

Нічого не лишалося іншого, як сподіватися на щасливу розв'язку. Мангабею ніж невдовзі таки набрид. Наостанок він іще раз крутнув його в руках, а потім з усіх сил як ужене в дерево! Не менше сил довелося докласти й П. Жданову, щоб витягти зі стовбура отого ножа. Та радий був, що все обійшлося.

Ведмедя за вуха водили...

Трапляються ситуації й екстремальніші. Як, приміром, ота, в яку потрапив заступник директора зоопарку Володимир Топчій.

Якось вирішено було переселити ведмедицю з одного приміщення в інше. Оскільки вона особливою сумирністю не відзначалася, то спочатку її, за допомогою спеціальної речовини, приспали, поклали на брезент, а потім кілька чоловіків, у тім числі й В. Топчій, узялися за кінці того брезента й почали «транспортувати» ведмедицю до місця призначення. І треба ж було такому статися: брезент прорвався, хижак гепнувся на землю і... прокинувся. Бісів охопив жах: білий день надворі, всюди сотні відвідувачів, а тут «ображена» ведмедиця гаркає, ніяк не може зрозуміти, чому це вона в якійсь незвичній обстановці. Що робити?

Ні до чого ліпшого не додумалися, як ухопити ведмедицю за вуха. І, примовляючи всякі ласкаві слова, спробувати повести далі, до приміщення. І вона, на диво, спочатку погодилася, не пручалася. Та за кілька кроків від клітки таки виявила характер: схопила В. Топчія за ногу зубами. Та так, що потім хірург, зашиваючи рану, допитувався: «Куди ж це шмат м'яса подівся?»

Володимир Миколайович, утім, на ведмедицю не сердиться. «То, — каже, — було наше упущення. Працюємо ж зі звірами — все маємо враховувати, передбачати. І тоді ніяких прикрощів не буде. А будуть нічим не замінні задоволення й радість від спілкування з «братами меншими».

Георгій ВОРОТНЮК.
Миколаїв.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Видатні українці

Хірург душ людських

Цього року виповнилося 130 років з дня народження Василя Стефаника (1871—1936) — письменника, чиї стислі психологічні новели нині слушно вважають золотим фондом української літератури.

Творами Василя Стефаника захоплювалися його славетніші сучасники — Іван Франко, Леся Українка. Письменник і мистецтвознавець Гнат Хоткевич жартома подейкував, що йому знадобилося б написати в десятки разів більше за Стефаника, щоб посісти в історії таке саме почесне місце. «Як коротко, сильно і страшно пише ця людина», — так відгукнувся про нього Максим Горький. І справді, за новелами Василя Стефаника можна вивчати мистецтво лаконічного викладу думок. Для них чужі образна пересиченість, ліричні відступи та філософські роздуми, в них не знайдемо жодного зайвого слова. Проте скільки простору для роздумів надає автор своїм читачам!

Його багато критикували за надмірну натуралістичність та зумисне згущення барв. Та більшість новел написано Стефаником на тлі реальних подій, безпосереднім свідком яких нерідко був він сам. Так, потворний своєю жорстокістю факт потоплення доведеним до цілковитого розпачу батьком своїх дітей, відображений у новелі «Новина», справді мав місце 1898 року в селі Трійці на річці Прут. Василь Стефаник приїздив до цього села і розмовляв зі старшою дочкою батька-дітовбивці — єдиною з дітей, якій пощастило врятуватися.

Головна тема Стефаника — трагедія особистості, яка волею обставин опинилася в безвихідному становищі. Чи то туга старого селянина, який на все життя виїздить до Канади, відчужуючися від рідної землі («Камінний хрест»), чи то тихий розпач усіма покинутої та забутої людини («Сама-самісінька», «Святий вечір»). В останніх вочевидь простежуються автобіографічні мотиви. Глибоко ображений тим, що його батько залишив матір, яка помирала на самоті, а сам пішов у поле, де "робота стала", письменник спромігся пробачити батькові лише незадовго до його смерті.

Жоден із героїв не здається відірваним від життя, всіх їх узято з нього, після чого було б кричущою несправедливістю не назвати Василя Стефаника одним із найвизначніших майстрів психологічної драми і аналізу кризових ситуацій своєї доби.

Адже був час, коли Стефаник навіть не входив до шкільної програми. Хоча... Людям властиво заплющувати очі на трагічну дійсність і забувати видатних представників своєї нації.

Влад ФРИШКО.

Фотофакт

Кухар Мукачівського прикордонного загону Іван Федоранич сам випікає хліб.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Марафонці на життєвій ниві

Ювілеї

Одразу три дні народження довгожителів відзначили у Криму.

З раннього ранку сімферопольчанка Текля Біда приймала вітання зі своїм 103-річчям від друзів. Слова щирої подяки почули від іменинниці її постійні помічники — працівники міськвиконкому, які виділили довгожительці однокімнатну квартиру з усіма зручностями, служби соціальної допомоги Залізничного району, благодійного фонду «Центр соцзахисту і допомоги».

А в Євпаторії 100-літньому Фаліку Коржигеру, відомому у Криму своїм найдовшим, понад 70-річним стажем перукаря, вручив цінні дарунки міський голова Андрій Даниленко. Працював довгожитель до 90 років.

Столітній ялтинець Тохтар Османов, пам'ять якого зберігає тисячі подробиць минулого століття, зокрема спілкування з Максимом Горьким, сусідом Антоном Чеховим, зустріч з царем Миколою II, свій ювілей зустрів у селищі Віліно, де після повернення з місць депортації обживається численний рід ювіляра. Вже кілька років Тохтару алі Мустафаєвичу обіцяють виділити квартиру в Ялті, де він прописаний, живою історією якої є, де іменем його брата, що загинув у партизанському загоні, названо вулицю.

Людина небуденної долі, за трагізмом типової для його народу, Тохтар Османов тяжко працював усе своє довге життя. Ще дитиною, після смерті батька, героя першої світової війни, який працював садівником в Антона Чехова, впрягся у роботу вантажника, щоб прогодувати своїх п'ятьох молодших братиків і сестричок. Потім був першим шофером серед кримських татар півострова.

У свій столітній день народження Тохтар-ага побажав собі померти в місті, де народився, виріс і змужнів. А ми побажаємо шановному аксакалові ще довгих літ життя, і саме в його рідному місті.

Характерно, що всі три кримські довгожителі на своїх днях народження твердили: минуле століття навчило їх творити щоденний подвиг життя, тяжко працювати, але жити впроголодь та не впадати у відчай за будь-яких обставин. А самообмеження, презирство до спиртного і цигарок сприяли їх довголіттю.

Віктор ХОМЕНКО.

Фотофакт

На футболках привабливих львів`янок перехожі читали написи, які були девізом спільної акції Товариства Лева і благодійного фонду «Збереження історико-архітектурної спадщини Львова». За час акції було проведено близько 20 екскурсій, а гості міста одержали більш як 100 довідок та консультацій.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Експедиції

У книгу Гіннесса дуже хочеться

Шквал позитивних емоцій та щирого захоплення у кам'янчан викликала міжнародна археолого-етнологічна експедиція «Алтай-Дунай», котра пройшла вулицями міста і зупинилася у сквері «Водойма» для офіційної зустрічі. Трьом «степовим кораблям» — верблюдам Васьці, Тишці, Тарзану — припала до смаку зелена травичка і навіть гілочки верби (гіркі ж!), якими їх пригощали діти.

Ще 1999 року під проводом незвичного погонича —історика, етнографа, археолога, журналіста, з благословення популярного ведучого «Клубу кіноподорожей» Юрія Сенкевича, експедиція вирушила з Алтайського краю до угорського міста Карцаг. Вона мала подолати головний шлях Великого Степу довжиною 5500 кілометрів і пройти територією шести держав.

Керівник походу Бахтіяр Кожахметов без манірності зізнався кам'янчанам, що учасникам дуже хочеться потрапити в Книгу рекордів Гіннесса, що згодом подорожуватимуть навколо світу. Члени експедиції закликають створити євразійський пояс стабільності і миру.

Нині, коли світ потрясають воєнні сутички, жахливі теракти, ідея ця більш ніж актуальна. Симпатії миротворчому каравану з села в село, з міста в містечко втілюються в щедру українську гостинність, з якою зустрічають незвичних гостей.

Віра ШПИЛЬОВА.

Кам'янець-Подільський
Хмельницької області.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

Справа Галагана відроджується

Наміри

Восени 130 років тому затверджено статут ощадно-позичкового товариства у селі Сокиринцях. Фактично з того дня стартував український кредитно-кооперативний рух. Ініціатором його став син полтавського й чернігівського землевласника Павла Галагана, голова Державної комісії у справах кредитної кооперації при міністерстві фінансів Російської імперії, відомий вітчизняний земський діяч Григорій Галаган.

Спочатку сокиринське об'єднання налічувало 16 членів. А вже у 1908 році — 11924 особи. Товариство сприяло розвиткові кустарно-промислового виробництва на Придесенні, поліпшенню матеріального становища, самостійності, життєздатності селянських господарств.

Недавній ювілей зібрав у Сокиринцях продовжувачів справи Г. Галагана практично з усіх регіонів. Адже, як повідомив на урочистому зібранні президент Національної асоціації кредитних спілок України Петро Козинець, нині у державі нараховується понад 600 таких організацій. Вони стали чи не головними інвесторами малого бізнесу та приватного підприємництва, кредиторами фермерів та приватних сільськогосподарських виробників.

— Останнім часом зростає довіра людей до цих фінансових установ, — сказав він. — Особливо це відчутно на селі. Нині тільки кредитні спілки, які входять до нашої асоціації, об'єднують 80 тисяч громадян і оперують коштами обсягом 26 мільйонів гривень.

Про позитиви відродженої кредитної кооперації на батьківщині вітчизняних кредитних спілок розповів і перший заступник голови Чернігівської облдержадміністрації Григорій Панченко.

— Ми працюємо вже два роки,— поділилася досвідом виконавчий директор спілки «Чернігівська» Валентина Грінченко. — Наше об'єднання має 450 членів. За цей час воно надало до 250 позичок на суму 2,5 мільйона гривень. Працюємо здебільшого з жінками, які прагнуть організувати власний бізнес. Надаємо кредити згідно з бізнес-планами на півроку—півтора від 750 до 2000 доларів. Поки що жодного неповерненого кредиту не було.

Відрадно, що цього року в Сокиринцях зареєстровано Сокиринську кредитну спілку імені Г. Галагана, яка продовжить славні традиції місцевого позичкового товариства, забороненого за радянської влади. Вона нараховує 55 членів.

— Ми сподіваємося через неї розв'язувати насамперед соціальні питання, дбати про поліпшення добробуту педагогів, сільчан, — повідомив її керівник Микола Купрієнко.

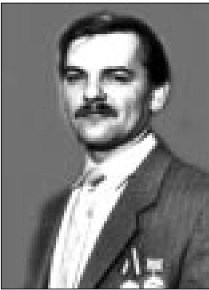
На урочистому зібранні йшлося й про проблеми кредитного руху. Досі не ухвалено закон "Про кредитні спілки". Недостатнє державне регулювання у цій сфері сприяє процвітанню псевдокооперації. Є, зокрема, не менше 100 організацій, які називаються кредитними спілками, а насправді діють як ломбарди або трасти. Це компрометує рух. Назріла і потреба підготовки у вузах фахівців кредитної кооперації.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Злітаються до Ганни соколи і соколята

Теореми буття

Житель Костополя Петро Кусік дуже хотів потрапити в рідне село Полiське, що в Березнівському районі. Тут через двадцять років після закінчення школи мали зустрітися його однокласники. І, звичайно ж, побувати у мами в гостях. Але хвороба знову прикувала його до лікарняного ліжка. Афганська війна, на якій він воював і де перехворів на тиф, малярію, навіть через роки нагадує про себе: і тяжкими споминами, і нинішніми недугами. Він, тридцятисемирічний батько двох дітей, — інвалід другої групи.

Тут, у лікарні, де час спливає повільно, колишній воїн-«афганець» розповів про своє життя:

— У батьків нас було дев'ятеро: Савелій, я, Сергій, Йосип, Дмитро, Сашко, Володя, Федір, Микола. Наша сім'я ніколи не була багатою. Хоча й батьки працювали важко, щоб прогодувати таку ораву. Ми теж змалечку привчались до роботи, у кожного було коло обов'язків.

А потім прийшло горе: з Чехословаччини, де тоді було неспокійно, у цинковій труні привезли найстаршого брата Савелія, який там служив. На похорон зійшлося все село. Мати почорніла від горя, а батька втрата Савелія невдовзі звела в могилу. Враз я і мої брати подорослішали, допомагали матері у всьому. Бачили, як важко їй виводити нас у люди.

А скільки мама пережила, коли мене у вісімдесят другому забрали на війну в Афганістан. Молила Бога, щоб ми з братом Сергієм повернулися з афганського пекла.

Я й досі пам'ятаю, як мама у своїх листах заспокоювала: «У нас усе гаразд. Бережи себе. Ми всі тебе дуже чекаємо»... Не написала вона, що під час грози блискавка влучила в нашу хату і вона згоріла, а всі мої рідні тоді ночували по людях. Усе село збирало гроші нам на будівництво, бо вогонь знищив не лише оселю, а й більш ніж скромний скарб. Згоріли і гроші, які сім'я збирала мені на костюм. Громадою звели нам нову хату, але недовго затрималися ми в ній: розлетілися, наче птахи, у власні гнізда, залишивши маму Ганну. Вона радіє, коли приїжджаємо з дітьми в гості. Онуків у неї дев'ятнадцятеро, на що вона щасливо зауважує: «А нашому роду нема переводу».

Записала Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: Петро — один із синів Ганни Кусік із села Поліського Березнівського району, ветеран афганської війни.

Фото автора.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311203.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець – Верховна Рада України

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

*Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos*